

Lytje Pole

ALLE TOERISTISCHE INFORMATIE OVER SCHIERMONNIKOOG

JAARGANG EDITIE

2019 / Winter

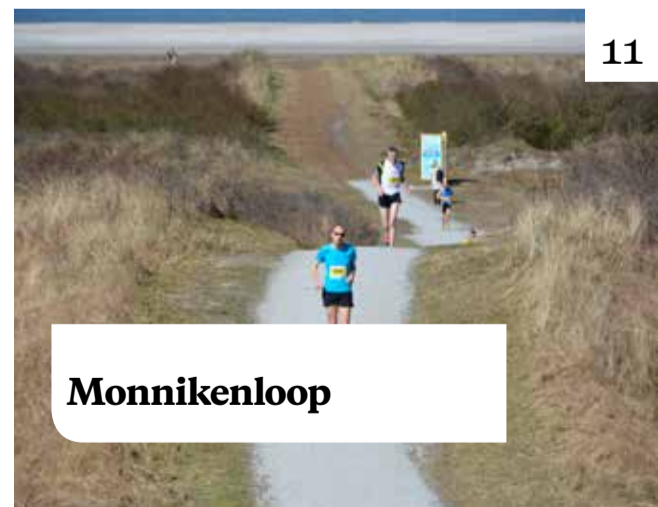
Gratis
uitgave

Ontdek Schiermonnikoog

BENIEUWD WAT U ALLEMAAL
OP ONS EILAND KUNT BELEVEN?

NIET TE MISSEN
DIT KWARTAAL

- Internationaal Filmfestival voor eilandfilms
- Midwinterfestival
- Festival Jong Talent
- Bunkermuseum Schlei

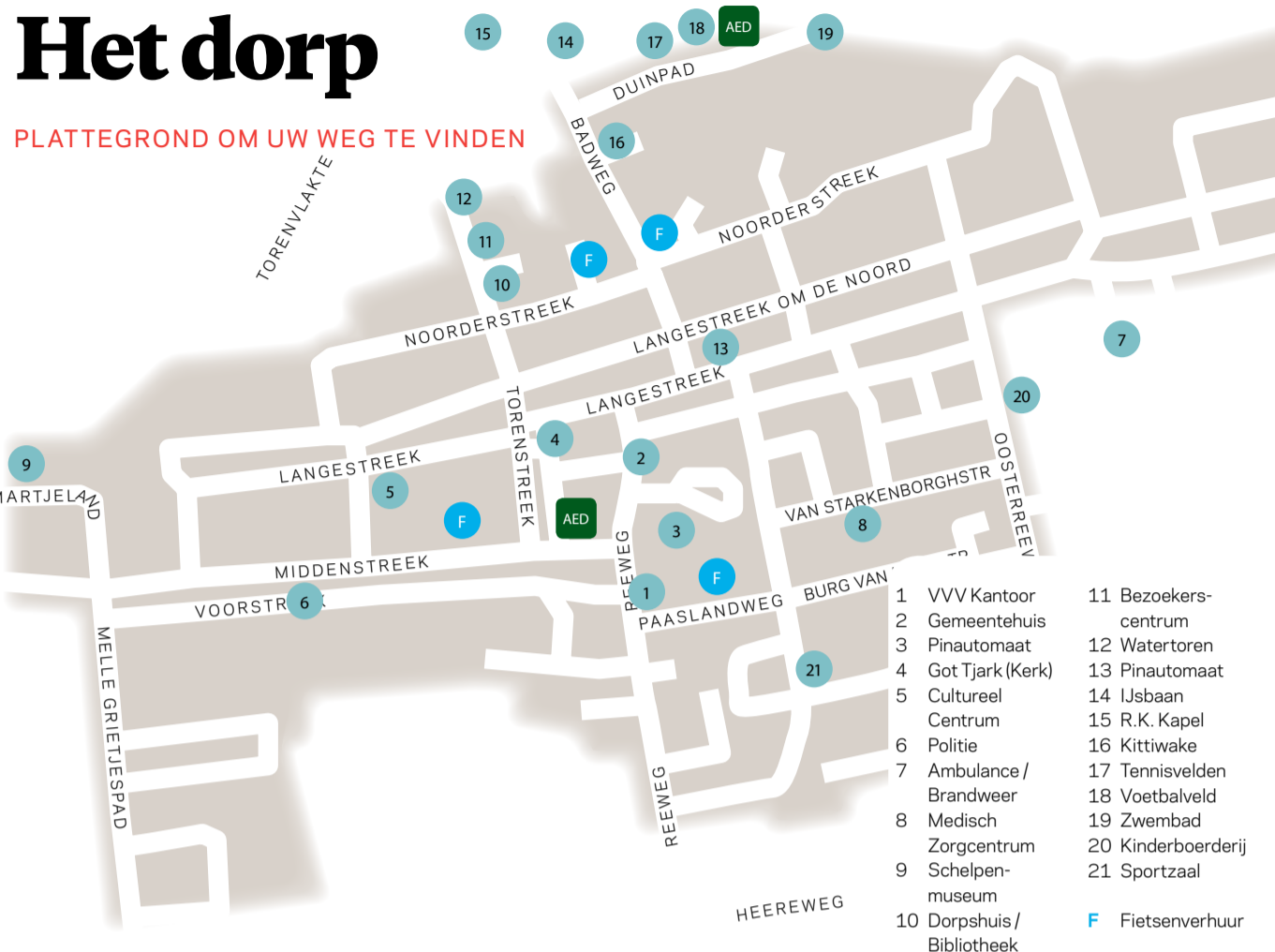

Het dorp

PLATTEGROND OM UW WEG TE VINDEN

1 VVV Kantoor	11 Bezoekerscentrum
2 Gemeentehuis	12 Watertoren
3 Pinautomaat	13 Pinautomaat
4 Got Tjark (Kerk)	14 IJsbaan
5 Cultureel Centrum	15 R.K. Kapel
6 Politie	16 Kittiwake
7 Ambulance / Brandweer	17 Tennisvelden
8 Medisch Zorgcentrum	18 Voetbalveld
9 Schelpenmuseum	19 Zwembad
10 Dorpshuis / Bibliotheek	20 Kinderboerderij
	21 Sportzaal
- F Fietsverhuur

BELANGRIJKE ADRESSEN

Huisarts

Dokter Mw. P.S.C. Kouwenhoven
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Maandag t/m vrijdag spreekuur en visites op afspraak. Voor het maken van een afspraak kunt u op maandag t/m vrijdag bellen tussen 08:30-10:00 uur en 14:00-15:30 uur. Vergeet uw zorgpas niet. Voor spoedgevallen is de praktijk ieder moment telefonisch bereikbaar.

Tandarts

Mw. T.C. Robberts
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531777 (uitsluitend op afspraak)

Fysiotherapeut

A. v.d. Meulen
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531927 (uitsluitend op afspraak)
Telefonisch bereikbaar tussen 12:30-13:00 uur.

Thuiszorg

Het Friese Land
tel. 0900-8864 (€ 0,10 p.m.), www.thfl.nl

Dierenarts

Dierenartsenpraktijk Dokkum
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog
tel. 0519-292526
Eénmaal per maand aanwezig, uitsluitend op afspraak.

Apotheek

Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Geopend op maandag t/m vrijdag tussen 08:30-10:00 uur en 14:00-15:30 uur. In het weekend geopend om 12:00 uur. Uitsluitend voor spoed en zonder afspraak.

Politie

Voorstreek 28
tel. 0900-8844

COLOFON

Lytje Pole is de gratis informatiekrant van de VVV Schiermonnikoog en verschijnt viermaal per jaar.
29e jaargang, 1e kwartaal 2019
Jaaroplage: 40.000 expl.
Vormgeving: Studio Eke van Mansvelt
Drukkerij: NDC Print, Leeuwarden
Hoofdredactie: Jacqueline Mulder
Eindredactie: Henno Hogervorst, VVV Schiermonnikoog
Coverfoto: Lidia van der Klei
Fotografie: Romy Dam, Ed Kieckens, Jan Martinus, Henk Mulder, Jacqueline Mulder, Anja Schaaphok, Dennis Schauer, Foppe Schut, Bart Sikkema, Sandra Talsma, Floor Uilenreef-Tobi, VVV Schiermonnikoog, Simone Wittgen.

Redactieadres:
VVV Schiermonnikoog
Reeweg 5 / Postbus 13
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-531233
redactie@vvschiermonnikoog.nl

Adverteren
Adverteren in Lytje Pole is voor leden van de VVV Schiermonnikoog mogelijk met korting. Wilt u ook adverteren neem dan contact op met de VVV Schiermonnikoog.

Aanleveren kopij
Heeft u kopij dat geschikt is voor deze krant? Stuur dit dan vóór 20 februari naar: redactie@vvschiermonnikoog.nl. Vanwege de soms grote aantallen kopij dat de redactie binnen krijgt, kunnen wij plaatsing helaas niet garanderen.

De Nationaal Park Schiermonnikoog pagina's zijn gemaakt door:

Teksten: Cynthia Borrás, Mia Michels, Nathan Brinkman, Marjolein Leenknecht
Foto's: Cynthia Borrás, Erik Jansen, Bart Sikkema, Francine Venselaar, dewittehaas.nl, Vogelringstation Schiermonnikoog, Natuurmonumenten, Jürgen Howaldt

De informatie in deze krant is zo nauwkeurig mogelijk overgenomen. De VVV Schiermonnikoog aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor gevolgen van onjuistheden en onvolkomenheden die eventueel in deze krant vermeld staan.

AED's op het eiland

Het eiland telt negen AED's; draagbare toestellen die middels een elektrische schok het hartritme bij een hartstilstand kunnen herstellen. Een groot aantal eilanders is opgeleid om een AED te bedienen. De AED's bevinden zich bij: Spar Brunekreef, VV De Monnik, restaurant Noderstraun, drink- & eethuis De Berkenplas, strandpaviljoen de Marlijn, de jachthaven, de Brandweerkazerne en op de veerdam. Ook de ambulance en politieauto zijn voorzien van een AED.

Tekenbeet?

Kijk op www.rivm.nl

VVV Schiermonnikoog

Meer actuele informatie over Schiermonnikoog? Laat u informeren aan de balie van het VVV-kantoor. Het VVV-kantoor is geopend op maandag t/m zaterdag van 9.30 tot 17.00 uur.

Reeweg 5
tel. 0519-531233

info@vvschiermonnikoog.nl
www.vvschiermonnikoog.nl
tel. 0519-53 12 33

Bekijk ook:

- www.vvschiermonnikoog.nl/agenda
- Facebook @eilandschiermonnikoog
- Instagram @vvschiermonnikoog
- Check ook de Schier APP!

De Lytje Pole Agenda kunt u afhalen bij het VVV-kantoor. Alles wat er op het eiland te beleven valt, staat op datum gerangschikt. Zo weet u in één oogopslag welke activiteiten er tijdens uw verblijf op Schiermonnikoog te doen zijn. De Lytje Pole Agenda verschijnt 10 x per jaar. U kunt uw activiteiten aanmelden via redactie@vvschiermonnikoog.nl.

In het VVV kantoor kunt u ook terecht voor uw post en bankzaken. Het postservice punt is geopend van ma t/m za van 09:30 - 17:00 uur. Het ING servicepunt is geopend van ma t/m vr van 09:30-12:00 uur en van 14:00-17:00 uur.

Mocht u tijdsintensieve handelingen hebben verzoeken we u een afspraak te maken met een van onze medewerkers.

Beter verhuuren?

WIJ HELPEN U GRAAG VERDER.

VVV SCHIERMONNIKOOG

INHOUD

Algemene informatie	2
Welkom	3
Ontdek het eiland	5
Actueel	7
Muziek	9
Evenementen	11
Kinderactiviteiten	13
Sport & Spel	15

Fiets & Wandeleiland	17
Bezoekerscentrum	20
Natuur	21,22
Activiteiten	23
Jaaroverzicht	25
Excursies	27
Kunst	29
Exposities	30

Musea	31
Historie	33
Hulpdiensten	34
Midwinterfestival	35
Ontspanning	36
Gemeente Schiermonnikoog	37
Kerknieuws	38
Getij	39

WELKOM

Welkom op Schiermonnikoog

Het Friese Waddeneiland Schiermonnikoog is één van de prachtigste en spannendste natuurgebieden van Nederland. Het mag zich dan ook met trots Nationaal Park noemen.

Vrijwel nergens anders zijn er op zo'n kleine oppervlakte zoveel verschillende landschappen te vinden: bossen en duinen vol geurige bloemen,

het oneindige strand, een uitgestrekte kwelder met ongerept uitzicht, en wadplaten vol vogels, véél vogels. Zelfs in het toeristisch hoogseizoen huizen op het vogeleiland Schiermonnikoog nog altijd veel meer vogels dan mensen!

Dé plek

Schiermonnikoog is 20 kilometer lang en 4 kilometer breed, en daar

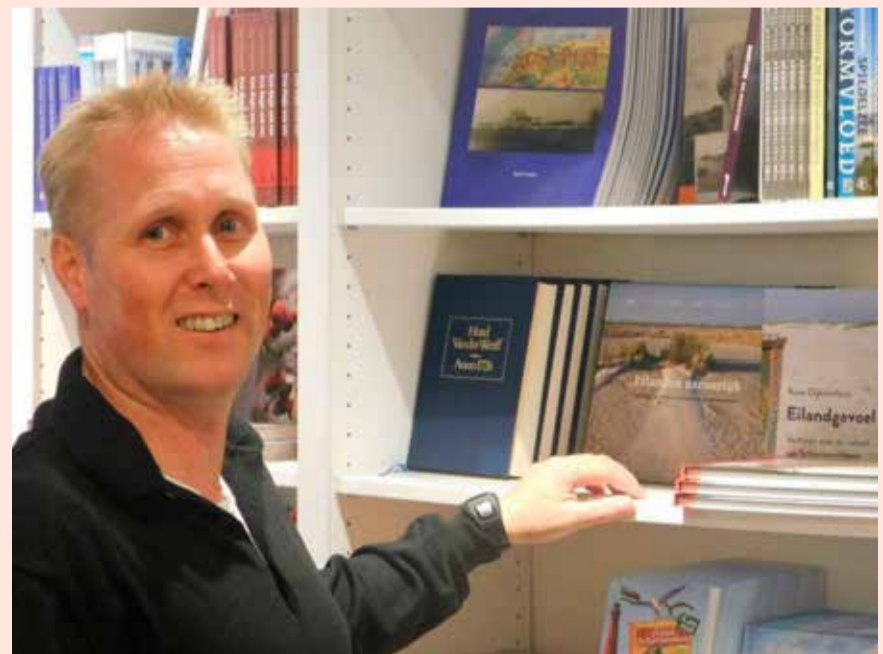
mee verreweg het kleinst bewoonde Waddeneiland. In de natuur vindt de liefhebber alle rust en ruimte, in het dorp vinden eilander en gast elkaar op de gezellige terrasjes alsmede in de sfeervolle horeca en winkeltjes.

Hoe klein Schiermonnikoog ook is, het biedt grootse mogelijkheden en is dé plek om even helemaal weg te zijn.

Peter Arnold is de derde generatie Kolstein op Schiermonnikoog. In 1956 kregen de opa en oma van hem de kans het bedrijf van Jan Zigterman aan de Middenstreek over te nemen.

Veel later kwam er de uitgebreide drogisterij aan de Langestreek bij. Peter Arnold heeft de kennis voor artikelen van de drogisterij, zijn vrouw Karin doet veel achter de schermen en regelt enthousiast de inkoop van de kinderkleding. Daarnaast is het assortiment van de boekhandel goed aan haar besteed.

Omdat Karin ook een bedrijf aan de wal heeft en Peter Arnold de administratie en inkoop vanuit Groningen kan doen, wonen ze gedeeltelijk in Groningen. Het gezin komt alle vakanties en op belangrijke dagen naar Schiermonnikoog. Peter Arnold is daarnaast vaak enkele dagen per week op het eiland. Oudste dochter Emma heeft in beide plaatsen vriendjes en vriendinnetjes, jongste dochter Anne gaat hier gewoon in mee. Het is niet altijd praktisch en soms ook wel een hoop gereis, maar

“Schiermonnikoog is een beleving”
PETER ARNOLD KOLSTEIN, ONDERNEMER OP HET EILAND

voor de familie is het heel werkbaar. Gasten zijn altijd verrast door de winkels van Kolstein. Er zijn veel boeken in eigen beheer op de markt gebracht, uitgegeven in samenwerking met eilanders en uitgeverij over thema's die iedereen aanspreekt en bij het eiland horen. Schiermonnikoog is een beleving, ook in woorden.

De ontwikkelingen in ondernemerslandchap volgen elkaar snel op. Kolstein blijft de trends volgen en in de winkels de juiste combinatie van artikelen aanbieden. Voorop staat dat gasten zich blijvend verrast voelen in hun winkels en dat de eilandbeleving geprikkeld blijft.

meubelmakerij lijstwerk maatkasten

Bijna voor alles een oplossing!

André Bolhuis

Kerkpad 1, 9951 EP Winsum (Gn)
werkplaats: Touwslagersbaan 28, 9804 RJ Noordhorn (Gn)
www.andrebolhuis.nl • info@andrebolhuis.nl • 06-49934126

23 volledig ingerichte 2-6 persoons appartementen

- ✓ Gelegen in het centrum van het dorp
- ✓ Voorzien van eigen keuken, douche en toilet
- ✓ Incl. linnengoed, handdoeken en theedoeken
- ✓ Gratis draadloos internet
- ✓ Voor aanbiedingen zie onze website

www.schieronline.nl | info@schieronline.nl | 0519 53 12 72

Lekker lezen op Schiermonnikoog!
Boeken, e-books, tijdschriften, dvd's;

de bieb heeft het allemaal!

Nog niet lid?
Er is al een
abonnement
voor maar
5 euro!

Elders in NL
lid van de bieb?
Dan leent u bij
ons gratis!

In den Ferien Bücher
lesen? Holen Sie sie sich
bei der Bücherei!

Want to read during
your holiday? Borrow a
book or a magazine at
the library!

ontdekdebieb
 ontdekdebieb.nl

Bibliotheek Schiermonnikoog
Torenstreek 18a

WiFi

dinsdag 15.00 - 18.00
woensdag 15.00 - 18.00
donderdag 15.00 - 18.00
vrijdag 15.00 - 18.00

Tijdens schoolvakanties Noord en Midden

maandag 15.00 - 18.00
dinsdag 15.00 - 18.00
woensdag 15.00 - 18.00
donderdag 15.00 - 18.00
vrijdag 15.00 - 18.00
zaterdag 10.00 - 12.00

de Bibliotheek
Noord Fryslân

Ambrosijn

Proeven
Slapen
Genieten!

www.ambrosijn.nl | 0519-72 02 61

Langestreek 13 - Schiermonnikoog

Restaurant - IJssalon - Hotelsuites

Strandpaviljoen
"De Marlijn"

Schiermonnikoog - demarlijn.com

De meest noordelijke strandlocatie van Nederland;

Voor uw kopje koffie of drankje, borrelhapje of lunch en in het hoogseizoen ook voor uw diner. Daarnaast bieden wij uitgebreide mogelijkheden voor gezelschappen, feestjes, bruiloften e.d.

Standpaviljoen "De Marlijn"

Prins Bernhardweg 2, 9166 SH Schiermonnikoog
tel: 0519-531397 | info@demarlijn.com

www.zetstrabouw.nl

onderhoud - renovatie - verbouw - nieuwbouw - inbraakpreventie

Hoendiep 101 tel: 050-3121369 fax 050-3126434

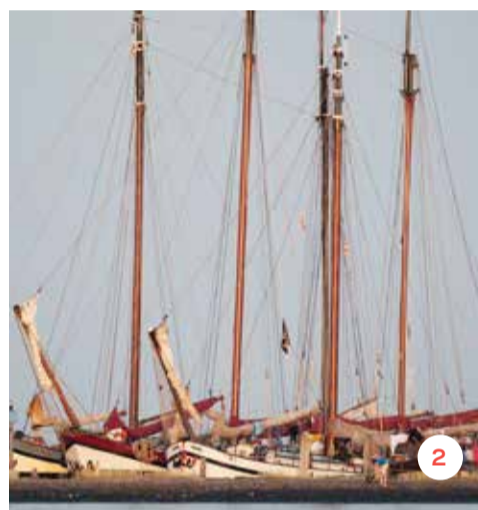
WAT U NIET MAG MISSEN

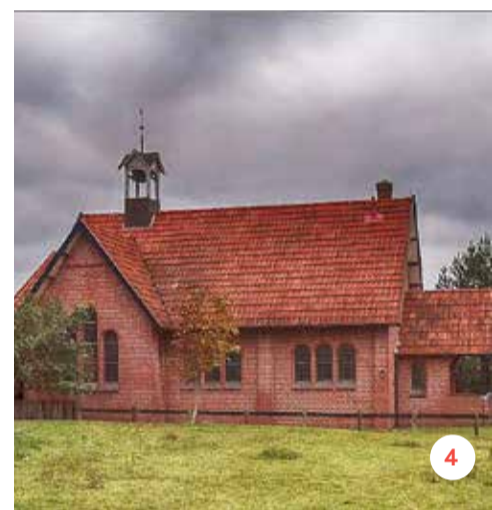
3

1

2

4

De Monnik

Om de eerste bewoners van het eiland te eren, is in 1961 het standbeeld van de Schiere Monnik op het Willemshof naast het gemeentehuis onthuld. Kunstenaar Martin van Waning maakte dit bronzen beeld.

Vuurtorens (1)

In 1853 zijn op het eiland twee torens geplaatst, in opdracht van Koning Willem III. Met hun stilstaande lichten vormden zij bakens voor het scheepsverkeer. Wanneer de lichten van de twee torens samenvielen, wisten de schippers dat ze tussen de banken door van de Noordzee naar de Waddenzee konden varen. Aan het begin van de 20e eeuw kreeg de rode toren (Noordertoren) mechanisch, ronddraaiend licht, waardoor de witte Zuidertoren (nabij het huidige Bezoekerscentrum) overbodig werd. De witte toren is decennia in gebruik geweest als watertoren. De rode toren is nog steeds 24 uur per dag bemand.

Kerken (4)

Wie met de boot het eiland nadert, ziet behalve de twee vuurtorens ook het torentje van de Got Tjark (Grote kerk) boven de huizen uitsteken. Deze kerk in het dorpscentrum is gebouwd in 1866. Halverwege de Badweg staat de Rooms Katholieke kapel, daterend uit 1915. En aan het einde van de Langestreek staat de voormalig gereformeerde kerk, nu het Cultureel Ontmoetingscentrum (COS).

Vredenhof

Op het Vredenhof - verscholen in het groen aan de Reddingsweg - liggen drenkelingen en oorlogsslachtoffers uit beide Wereldoorlogen, afkomstig uit onder andere Australië, Canada, Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Polen. Een aantal eilanders, waaronder hotelier Sake van der Werff, nam rond 1917 het initiatief tot de bouw van deze begraafplaats.

Bunker Wassermann

Aan de Prins Bernhardweg ligt bunker de Wassermann, een commando- en radarpost uit de Tweede Wereldoorlog als onderdeel van de Atlantikwall. De Wassermann is genoemd naar het radarsysteem dat op Schiermonnikoog nooit gefunctioneerd heeft. Direct na de bouw van de bunker is hier een duin omheen gemaakt; sinds jaren een geweldige uitkijkpost.

Eendenkooi

In 1861, een jaar na het ontstaan van de Banckspolder, creëerde de meest oostelijke boerderij in de polder een eendenkooi. Voorheen werd de kooi als jachtmiddel gebruikt, tegenwoordig geeft boer en kooiker Theun Talsma excursies op de Kooiplaats.

Westerplas

De westkant van het eiland was oorspronkelijk ook kwelder, tot het in 1962 van de Waddenzee werd afgesloten. Het zoetwatermeer dat ontstond is een heus vogelparadijs geworden, goed te bezichtigen vanuit de vogelkijkhut.

Jachthaven (2)

In 1927 werd de eerste aanlegsteiger aangelegd, aan de zuidkant van het eiland. Voorheen ging de postboot op het wad voor anker en werd alles en iedereen per paard en wagen van en naar de boot gebracht. In 1962 werd de huidige aanlegsteiger in gebruik genomen, en kreeg de oude haven de functie van jachthaven. De jachthaven is gemiddeld 1.50 m diep en biedt plaats aan ongeveer 120 schepen.

Walviskaak

De walviskaken in het dorpscentrum herinneren aan de walvisvaart, waarbij meerdere eilanders in de na-oorlogse jaren betrokken waren. Eilander Klaas Visser is zelfs jaren kapitein van de Willem Barendsz geweest, het moederschip van vele expedities. In 1950 nam hij na één van zijn laatste reizen de onderkaak van een 32-meter lange blauwe vinvis mee naar huis, geschoten in de Zuidelijke IJzsee. Deze kaken staan nu in het dorpscentrum, voor galerie Ogygia, waar vroeger de zeevaartschool gevestigd was.

Bakens (3)

Op de kwelder, aan de oostkant van het eiland, staan twee bakens: de Kobbeduinen en het Willemsduin. Vroeger werden op deze bakens en op de westpunt van het eiland vuurpotten gestookt, om de zeevarenden de weg te wijzen. Verhalen gaan dat eilanders expres ook vuurtjes op het strand stookten zodat schepen (roofgoed) op de banken liepen.

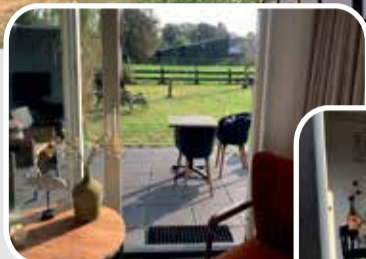
*Fier, heel fier fan't drokke livven,
Mooi de gotte see ferbeeuw,
Lei in plak, dat us so nooi is,
Dat is us gebeurtegreew.
Tichtby wer de brauning klond're,
Op'e banken feur de waal,
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.*

Ver, heel ver van het drukke leven
Met de grote zee verbonden
Ligt een plek, die ons zo dierbaar is
Dat is onze geboortegrond.
Dicht bij de klotsende branding
Op de banken voor de wal
Horen wij de eerste klanken
Van onze mooie moedertaal.

HET EILANDER VOLKSLIED

Huisje Lente op Schiermonnikoog

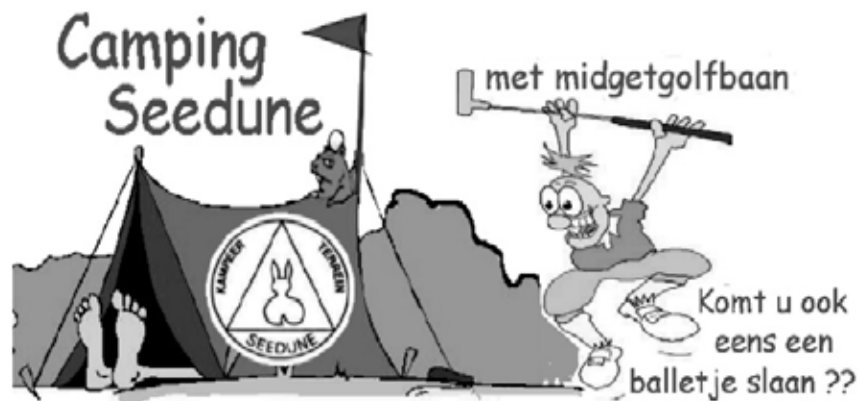

VEEL PRIVACY
TUIN OP
HET ZUIDEN

Sfeervol vakantiehuisje te huur

Huisje Lente is een gezellig ingericht vakantiehuisje voor 2 personen. Vrijstaand, met grote tuin en rustig gelegen aan de rand van het oude dorp. Het gezellige centrum van Schiermonnikoog is om de hoek. In een kwartiertje lopen bent u al in de duinen, het strand en de zee. Heerlijk uitwaaien. Boek nu, voor meer informatie of reserveringen:

www.lente.nl 06 151 55 902 mail:info@lente.nl

waar u gezelligheid, rust en ruimte midden in de natuur kunt vinden.
Seeduneweg 1, 9166 RX Schiermonnikoog ☎ 0519-531398 WWW.SEEDUNE.NL

Overnachten bij Onder Zeil en een heerlijk Diner aan zee. Bekijk de website! Arrangement met Marina aan 't Wad!

Bed & Breakfast | Nautische lifestyle & watersportaccessoires
Reeweg 8 Schiermonnikoog 0519 720530 info@onderzeil-schiermonnikoog.nl

www.onderzeil-schiermonnikoog.nl

24/7 watertaxi from and to the island

24/7 WATERTAXI

Free parking at Lauwersoog
Max. 12 passengers

Call us at +31 (0)519 349133 | follow us at twitter @wadden_taxi
FB Watertaxi naar Schiermonnikoog | www.bms-bv.com

STREEK 56

drogisterij & kinderkleding
maat 56 t/m 176

LANGESTREEK 56 | 9166 LD SCHIERMONNIKOOG | 0519 531962 | WWW.STREEK56.NL

TOX BAR

eten
drinken
dansen

Elke dag een feestje!

www.toxbar.nl | facebook.com/toxbar | 0519-53 13 73

SCHIERMONNIKOOG

“Alles wat ik nu nog doe, doe ik voor mijn 4 dames”

Midden in de kerstvakantie opent De 4 Dames haar deuren. Op het moment van dit schrijven zitten de nieuwe eigenaren Johan en Wilma Blok nog volop in de verbouwing.

We zitten buiten in een novemberzonnetje met een plastic bekertje koffie. De pan met eten voor de bouwvakkers staat nog op tafel. Binnen is te veel herrie en te veel afleiding. “Het is zo’n dag van 100 beslissingen moeten nemen, wetend dat elk besluit dat je neemt ook weer consequenties heeft,” verzucht Wilma lachend.

Dit ondernemerspaar in hart en nieren kocht in 2000 De Grillk, wijzigde het bestaande concept en zette Strandpaviljoen De Marlijn op de kaart van Schiermonnikoog. In alle seizoenen is De Marlijn voor velen een begrip geworden waar je goed, lekker en gezellig kunt eten en drinken.

In 2017 kunnen Johan en Wilma De Marlijn verkopen aan Simon Adler, voormalig medewerker van Johan en Wilma. Na de verkoop heeft het stel het even een tijdje rustig aan gedaan en

hadden ze nog geen concrete plannen voor de toekomst. Johan speelde echter wel met het idee om “iets met wijnen” te gaan doen. Of dat nu op het eiland, in Zuid-Frankrijk of ergens in Friesland zou zijn, daar waren ze nog niet helemaal uit. Twee maanden na de verkoop hakken Johan en Wilma de knoop door: ze blijven op het eiland.

Dat houdt dus in dat hun toekomst hier ligt en dat ze om zich heen gaan kijken naar mogelijkheden voor een nieuwe uitdaging. En zo kwam (de voormalige) De Tjattel op hun pad. In oktober kreeg het stel de sleutel en zijn ze eerst 2 weken gaan draaien. Daarna, tot aan de kerstvakantie, breekt een periode aan van slopen, opbouwen, stylen, inrichten, regelen, afstemmen, overleggen en dus ook 100 beslissingen nemen.

Het concept hebben ze beiden goed op hun netvlies staan. De 4 Dames kenmerkt zich door een intiem en kleinschalig karakter waar hun gasten terecht kunnen voor, uiteraard, een goed glas wijn en kleine klassieke gerechtjes zoals we die kennen uit de Franse bistro. Dit alles in een trendy omgeving.

Er komt een afgescheiden proeflokaal, geschikt voor kleine gezelschappen. Om de gasten ook de gelegenheid te geven speciale wijnen niet alleen per fles, maar ook per glas te kunnen serveren maakt De 4 Dames gebruik van Coravin. Een prachtige uitvinding waarbij je zonder de fles daadwerkelijk te ontkurken, je middels een naald die door de kurk wordt gedrukt de wijn kunt schenken. Zo komt er geen zuurstof bij

de wijn en kan deze na gebruik nog een hele lange tijd bewaard blijven zonder dat de smaak wordt aangetast. Ideaal om meerder speciale wijnen te proeven! De vier dames zijn de vier vrouwen in het leven van Johan: zijn echtgenote Wilma en hun 3 dochters Britt, Maud en Tess. De vriend van Maud, Max Maas voert de dagelijkse leiding als bedrijfsleider.

Nieuw bezoekerscentrum voor Schiermonnikoog

Het Baken

Schiermonnikoog krijgt een nieuw, energieneutraal bezoekerscentrum. Het project vergroot de aantrekkingskracht van ons kleinste bewoonde Waddeneiland. Inmiddels heeft de eilanderbevolking de definitieve naam gekozen: ‘Het Baken’ - Informatiecentrum. De bouw van het nieuwe bezoekerscentrum is een gezamenlijk initiatief van Gemeente Schiermonnikoog, Natuurmonumenten, Nationaal Park Schiermonnikoog, de VVV, en het huidige bezoekerscentrum.

Multifunctioneel

Het volledig duurzaam gebouwde centrum krijgt wisselende exposities en tal van nieuwe activiteiten en arrangementen, voor zowel de toerist als voor de zakelijke markt. Daarbij wordt gedacht aan mogelijkheden voor bedrijfsuitjes en teambuildingdagen. Daarnaast willen de projectpartners met nieuwe activiteiten de bewustwording en beleving van het waddengebied en Schiermonnikoog bevorderen. De medewerkers van VVV, het huidige bezoekerscentrum en Natuurmonumenten zullen gezamenlijk vanuit deze locatie werken. Het nieuwe gebouw krijgt daarmee een multifunctionele invulling.

Impuls aan toerisme

Het nieuwe bezoekerscentrum moet een impuls geven aan het toerisme op Schiermonnikoog. Jaarlijks bezoeken nu ruim 300.000 mensen het eiland. De initiatiefnemers streven naar een jaarlijkse groei van het aantal mensen dat het nieuwe centrum bezoekt, ook buiten het hoogseizoen. Een groot voordeel voor de bezoekers is dat zij straks bij één loket, centraal in het dorp terecht kunnen voor heel veel informatie en actualiteit over het eiland, het Nationaal Park en Werelderfgoed Waddenzee.

Verheugd

Bij monde van de burgemeester van Schiermonnikoog, Ineke van Gent, laten de partners weten ‘... buitengewoon verheugd te zijn met de steun en bijdrage van het Waddenfonds’. Deze bijdrage is cruciaal voor het realiseren van dit vernieuwende initiatief. De komende maanden worden gebruikt om de lopende vergunningsprocedures af te ronden en de financiering van het initiatief volledig rond te krijgen.

Eerste en oudste hotel ter plaatse

Origineel interieur

Sfeervolle ouderwetse gelagkamer

Reeweg 2 9166PX Schiermonnikoog 0519531203

hotelvanderwerff.nl

RETTEKETET

SCHIERMONNIKOOG

echt mooi goed, natuurlijk

Ik raak geïnspireerd door mijn omgeving, het eiland Schiermonnikoog.

Simpele lijnen en kleuren komen terug in mijn winkel. Gepassioneerd ga ik steeds opzoek naar een mooie collectie.

Producten met een hart en een ziel. Producten die zoveel mogelijk groen zijn en dichtbij geproduceerd worden.

Janet

Onze merken

Contact

Middenstreek 11
9166 LL Schiermonnikoog

e info@retteketet.com
w www.retteketet.com

De afgebeelde artikelen geven een indruk van onze wisselende collectie.

De Ware Jakob

**Gezellig uit eten op Schiermonnikoog.
Laat u verrassen door onze
gevarieerde keuken.**

Langestreek 46
9166 LD Schiermonnikoog

0519 - 531687
dewarejakob.nl

“CULINAIR GENIETEN”

Langestreek 66
9166 LE Schiermonnikoog
0519-700200
Info@hotelomdenoord.nl
Www.hotelomdenoord.nl

**Te koop bij de VVV!
De Schiermonnikog
almanak**

23 DECEMBER

Volkskerstzang

Iedereen is van harte uitgenodigd deel te nemen aan de jaarlijkse Volkskerstzang. Opnieuw staan de deuren van de Got Tjark open om u te ontvangen en samen die bekende advents- en kerstliederen te zingen. De begeleiding wordt verzorgd door de plaatselijke fanfare IN en eilander koor Ús Ferdyvendaasje. Het woord IN is een combinatie van seinvlaggen uit de scheepvaart en staat voor 'laten wij verder gaan tot wederzijdse steun'. Ús Ferdyvendaasje is eilander taal en betekent ontspanning, vermaak en vertier. Een avond vol warmte en hartelijkheid, wees welkom!

1 JANUARI

Jellyfish

Vrolijk het nieuwe jaar inluiden? Welkom bij ons nieuwjaarsconcert! 'Jellyfish in Concert' is een origineel en speels muziekconcept waarbinnen verschillende muziekgenres en bijzondere artiesten bij elkaar worden gebracht om samen te werken aan 1 groot concert. Bij deze editie zal de playlist weer zeer gevarieerd zijn met o.a. Franse chansons, Jazz, hedendaagse en oude pop, reggae, kleinkunst, klassieke winter songs, etc. Van jong talent tot soms wereldberoemde artiesten treden op tijdens onze unieke, sfeervolle en verrassende optredens die voor alle leeftijden geschikt zijn. Deze editie presenteren wij in het Cultureel Ontmoetingscentrum (COS) 5 nieuwe Jellyfish zangers en wellicht ontstaat er nog een spontaan gastoptreden.

2 JANUARI

Nieuwjaarsconcert

In samenwerking met het Internationaal Kamermuziekfestival organiseert de Rotaryclub in het Cultureel Ontmoetingscentrum (COS) een nieuwjaarsconcert. Kom genieten van dit bijzondere concert. De toegang is gratis maar er wordt wel een financiële bijdrage gevraagd voor de vele goede doelen die de Rotaryclub steunt.

4 JANUARI

Pianoconcert De Dames Schumann

De 19e-eeuwse concertpianiste Clara Schumann komt naar het Cultureel Ontmoetingscentrum (COS), in gezelschap van haar oudste dochter Marie Schumann. Het gaat hier om een nieuw muziekprogramma van zangeres Gea Passies en pianist Johanan Havinga, getiteld 'De Dames Schumann'. In deze voorstelling kijkt dochter Marie terug op het leven dat zij heeft geleid in dienst van haar beroemde moeder. Clara Schumann had een glansrijke internationale carrière als concertpianiste van ruim 60 jaar (!) en droeg daarnaast de verantwoordelijkheid voor een gezin van zeven kinderen.

8,9 & 10 FEBRUARI

I am the Singer; I am the Song

Het begint al een goede traditie te worden; het zangweekend georganiseerd door AtelierSchier. Onder leiding van Nanne Kalma en Ankie van der Meer vindt het voor de 9e keer plaats. Tijdens dit zangweekend zullen allemaal bijzondere liedjes gezongen worden. Een aantal liedjes worden nauwkeurig ingestudeerd, andere zijn gewoon lekker om een paar keer te zingen. In deze editie zal er ook aandacht worden besteed aan tekstbehandeling en meerstemmigheid. Geef je op voor dit zalige weekend als je graag liedjes wilt zingen die je goed doen, je hart energie geven, je cellen laten bruisen van plezier of ontroeringen! Er is daarnaast volop gelegenheid te wandelen, te fietsen en uit te waaien. Er vinden verrassende presentaties plaats en er is ruimte voor onverwachte gesprekken en mijmeringen. Kortom, een weekend waar je geheel verkwikt en opgeladen uit tevoorschijn zult komen.

Dochter Marie zingt liederen die door haar moeder zijn gecomponeerd. Ze vertelt over het leven in het gezin Schumann en over de tragedies waarmee het gezin werd geconfronteerd. Clara Schumann speelt in de voorstelling onder andere muziek van haar echtgenoot Robert Schumann, en van haar vriend Johannes Brahms. Het duo Passies & Havinga komt voor het achtste achtereenvolgende jaar rond Oud & Nieuw naar Schiermonnikoog. Zij hebben hier diverse klassieke muziekvoorstellingen gespeeld, die in de voorgaande jaren met veel waardering werden ontvangen.

20 JANUARI | 17 FEBRUARI | 17 MAART

NNO ensembles gaat Om de Noord

De kamermuziekensembles van het Noord Nederlands Orkest maken gedurende het seizoen 2018-2019 zes keer de oversteek naar Schiermonnikoog. Iedere 3e zondag van de maand, tussen het Internationaal Kamermuziekfestival in oktober en het Festival Jong Talent in maart, zal een ensemble van het Noord Nederlands Orkest een matinee concert verzorgen in Restaurant Om de Noord. Dit seizoen kunt u genieten van een duo op viool en piano, het Poulenc Ensemble en een Oosters Kwartet. U kunt luisteren naar werken van Beethoven, Mozart, Sarasate, Prokofjev, Fauré en Poulenc. Het laatste concert in maart is een verrassingsconcert!

16 T/M 21 MAART

Festival Jong Talent

In maart verandert Schiermonnikoog in een muzikale broedplaats: van over de hele wereld komt jong muzikaal toptalent naar het Waddeneiland om concerten te geven en masterclasses te volgen. Ook verwelkomt Festival Jong Talent finalisten en prijswinnaars van diverse concoursen en musici van de Muziekkapel Koningin Elisabeth. Een uitgelezen mogelijkheid voor het publiek om kennis te maken met een nieuwe generatie topmusici. De masterclasses, deels openbaar voor publiek, worden gegeven door Philippe Graffin (viool), Nobuko Imai (altviool), Jeroen Reuling (cello) Jan Wijn (piano) en Gary Hoffman (kamermuziek). Naast de dagelijkse ochtend-, middag- en avondconcerten maken lezingen, muziekdocumentaires, natuurexcursies en sterrenwandelingen het programma compleet.

Maar er is nog veel meer....!

Kijk voor het volledige evenementenaanbod op www.vvvschiermonnikoog.nl of in de Lytje Pole Agenda!

Wist je dat...

je op SchitterendSchiermonnikoog.nl kunt meedenken en meebeslissen over alles wat speelt in de natuur van Schiermonnikoog?

Paardrijden op Schiermonnikoog

Ontdek Schiermonnikoog per huifkar of vanaf een paardenrug

Wij bieden aan:
Strandritten
Bosritten
Huifkartochten
Wandelpony's
Ponykampen

Stal Florida
Mts Holwerda-van der Bijl
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog

Telefoon: 06 41 91 87 02
Email: stalflorida@gmail.com

www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl

www.harthoornhuifkarren.nl

Hellema notaris

Dokkum | Ameland | Schiermonnikoog

Hogepol 18, 9101 LZ Dokkum
Tel: 0519 29 49 15
info@hellemanotaris.nl
www.hellemanotaris.nl

Dokkum

Ameland

Schiermonnikoog

De notaris voor Noord Oost Friesland

*Drink- & Eethuis,
met snack- & ijskiosk,
groot en beschut zonneterras,
goed zwemwater en speelstrand*

drink & eethuis de Berkenplas

Prins Bernhardweg 1
Schiermonnikoog

tel. 0519 531570
www.schiermonnikoog-horeca.nl

ook voor groeps catering hét adres!

Schiermonnikoogsche Vlooienkruid

Sinds kort is dit het nieuwe eilander streekproduct. Dit kruid groeit op de kwelders en brakke gronden aan de kuststroken. Het is echter een beschermde plant, en staat op de zgn. Rode lijst.

Door de huidige eigen kweek en verbouw is er nu de mogelijkheid om dit kruid van eigen oogst te vermarkten. Vlooienkruid is al eeuwen bekend bij de Schiersche Zee en Walvisvaarders, als middel tegen mot en ongedierte in hun zeemanskisten.

Als Eilander kinderen aan de wal gingen studeren, kregen ze van thuis een bosje vlooienkruid mee, om die bij het gastgezin in het stromatras te stoppen, dan kwamen ze tenminste niet onder de vlooiën thuis.

In de literatuur wordt ook de insectenwerende werking aangeprezen. Het puur natuur product wordt verkocht als anti vlieg/mug weermiddel, als cadeautje, of als een speciaal eilander herinnering. De naamsbekendheid van **Schiermonnikoogsche vlooienkruid** evenaart hiermee de andere eilanden producten, als Texelsewol en Cranberries van Terschelling. Dit product is het hele jaar te verkrijgen bij:

Kantoor van het
V.V.V. Reeweg 5
Schiermonnikoog.
Drogisterij Kolstein.
Langestreek 56
Schiermonnikoog
Of www.schiermonnikoogshop.nl

eten, drinken
& genieten...

Noderstraun

Dineren en lunchen met uitzicht op zee...

Tevens verhuur luxe appartementen

Badweg 32 | 0519- 531940 | www.restaurantnoderstraun.nl | info@restaurantnoderstraun.nl

Boek bij ons uw
excursies, vraag
naar de leukste
bezienswaardigheden
én loop binnen voor:

- Fiets- & wandelkaarten
- Eilander producten & souvenirs
- Ansichtkaarten

Uw eilandbezoek begint bij VVV Schiermonnikoog!

27 DECEMBER

Bingo

Tussen kerst en oud en nieuw organiseert de Rotaryclub 'Het Eiland Schiermonnikoog' een grote en gezellige bingoavond in het Dorpshuis. De bingoavond is vrij toegankelijk. Er zijn mooie prijzen te winnen. De opbrengst van de avond gaat zoals gebruikelijk naar diverse goede doelen. Iedereen is welkom, zowel eilanders als gasten. Kom op tijd, want vol is vol! De Rotaryclub rekent ook dit jaar weer op een grote opkomst.

28 & 29 DECEMBER

Internationale Filmfestival voor Eilandfilms

Het culturele jaar 2018 wordt op Schiermonnikoog afgesloten met het eerste Internationale Filmfestival voor Eilandfilms op 28 december. Op 29 december is de première van de lange documentaire 'Stille kracht' over de mantelzorg op Schiermonnikoog, gemaakt door de eilander regisseur Thom Verheul, samen met zijn zoon en cameraman Wouter.

Het Filmfestival voor Eilandfilms zal om het jaar gehouden worden met zeven vooraanstaande films op één dag. Het gaat om speelfilms en documentaires van internationaal niveau, die spelen op een eiland en waarin typische eilander thema's een rol spelen, zoals isolement, conservatisme, achterdocht, maar juist ook schoonheid, liefdesaffaires, stille en benauwende winters, natuur- en landschapsbeheersing en krimp.

Op het komende festival zijn films te zien uit Zuid-Korea, IJsland, Italië, Amerika en Nederland. Het festival opent om 10:00 uur met de meervoudig onderscheiden Zuid-Koreaanse film over een Boeddhistisch klooster dat drijft op een eiland in een

28 DECEMBER

Fakkeltocht

De Rotaryclub organiseert weer haar jaarlijkse en inmiddels traditionele midwinterfakkeltocht. De start is in de Willemshof. Daar staan vuurkorven om de fakkels aan te steken. De fakkels zijn vanaf 10:00 uur te koop in het centrum van het dorp (kraam bij Spar Brunekreef). Tijdens de tocht zijn er voor de kinderen enkele leuke verrassingen. Na afloop van de tocht is er warme chocolademelk en glühwein en zingt het Shantykoor Gin See To Heich. Koop fakkels voor goede doelen op Schiermonnikoog en elders in de wereld, ook als je eventueel niet mee kunt lopen. De fakkel kun je namelijk ook heel goed gebruiken bij andere gelegenheden, zoals bij de viering van Oud en Nieuw of tijdens een gezellige zomeravond.

prachtig bergmeer. Het verhaal gaat over het leven van een monnik die de seizoenen van zijn leven ondergaat. Een film over jeugdige plezier, boosheid, verdriet en geluk in het leven met hier en daar een verborgen wijze les. Verder zullen de volgende titels op het Internationale Filmfestival voor Eilandfilms te zien zijn: Metalhead, Het geheim van Vredenhof, Cinema Paradiso, Dubbelspel, Il Postino en Een zondag op het eiland van de Grande Jatte. Alle films zijn te zien in het Dorpshuis.

29 DECEMBER

Midwinterfestival

Een klein 2-jaarlijks intiem festival met o.a. verhalen, workshops, voorstellingen en muziek. Kijk op pagina 35 verderop in deze krant voor meer informatie.

3 JANUARI

Wensencollage

Wat zijn jouw wensen en dromen voor 2019? Plak en knip erop los en maak je eigen wensencollage voor het nieuwe jaar. Schuif tijdens de openingsuren gezellig aan bij de leestafel in de bibliotheek. Een mooie manier om het oude jaar af te sluiten en vol inspiratie het nieuwe jaar in te gaan. Voor alle leeftijden.

1 & 2 FEBRUARI

Toneelferieniging Sierlikene Meu

De toneelvereniging van Schiermonnikoog kiest ieder jaar voor een blijspel of komedie. Dit jaar is gekozen voor een blijspel in 3 bedrijven met de titel 'Doktertje spelen' en het belooft een spetterende voorstelling te worden met verassend eilander acteertalent. Beide avonden is er een loterij met prijzen die gesponsord worden door vele eilander bedrijven en bedrijven met binding op het eiland. Vrijdagavond is er nog een afterparty aan de bar in het Dorpshuis en zaterdag sluiten we af met muziek voor jong en oud en kunnen de beentjes van de vloer.

1 T/M 3 MAART

Darts Open Schier

Het Darts Open Schier wordt jaarlijks gehouden in maart en vindt plaats in Kampeerboerderij De Duinhoeve. Het gezellige toernooi trekt deelnemers vanuit het hele land, zowel individueel als inschrijven met je club is mogelijk.

30 MAART

Monnikenloop

Op zaterdag 30 maart 2019 zal de 18e editie plaatsvinden van de monnikenloop. Vanaf het startpunt in het gezellige dorpscentrum voeren de routes de lopers over schelpenpaden, door bos en kwelder. Een stukje strand ontbreekt uiteraard niet. Een sportieve verkenning van ons mooie nationale park. De afstanden zijn 5km, 10km of 10 Engelse mijlen (16,1km). Tijdens de wedstrijd is er muzikale omlijsting om iedereen dat laatste extra zetje geven een nog betere tijd neer te zetten.

Doe je mee aan de Monnikenloop of kom je aanmoedigen? Combineer het evenement dan met een paar dagen Schiermonnikoog!

Wij brengen (en halen) uw fietsen bij uw vakantieadres

Zo ontspannen moet vakantie zijn

Reserveer je fietsen gemakkelijk online

Beleef Schiermonnikoog op je eigen manier

Fietsverhuur Schiermonnikoog

www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Middenstreek 10 & Badweg 6 Schiermonnikoog 0519 531 104 / 06 23 35 46 18

fijn op vakantie

Fijn op Vakantie, uw verhuurpartner op Schiermonnikoog

Vakantiehuis verhuren?

- ✓ Boeken uit Nederland en Duitsland
- ✓ Geschikt voor mobiel boeken
- ✓ Eigen verhuurkalender

www.fijnopvakantie.nl/verhuren +31(0)88 900 1555

INSTALLATIE:
GAS, WATER, ELEKTRA,
SANITAIR & KOELTECHNIEK
LOODGIETERSWERK
DAKBEDEKKING

VERKOOP:
* Wasmachines
* Koelkasten
* Radio & TV
* Gastoestellen
* Sanitair
* Enzovoort

VLASMA
installatiebedrijf

VLASMA & ZN

Langestreek 86 - Schiermonnikoog

Telefoon 05195-31345 - Fax 05195-31658

Schierfiets

Kom fietsen op Schiermonnikoog de mooiste plek van Nederland.
U kunt gemakkelijk bij ons reserveren via de website.
Fietsen worden op verzoek afgeleverd op uw vakantieadres.

U vindt ons naast de Schiermonnikogervishandel aan de Noorderstreek.

Schierfiets. Noorderstreek 32, 9166 NR Schiermonnikoog,
tel. 0519 531700 b.g.g. 0519 531636, email. info@schierfiets.nl
alle dagen geopend van 9:00 tot 18:00
voor meer informatie kijk op www.schierfiets.nl

TEAM- FAMILIE- EN GROEPSUITJES

vliegeren - boogschieten- blokarten- strandgolf - bodyboarden - kanovaren &

ARRANGEMENTEN

ZOMERPROGRAMMA

WWW.REACTIEF-BUITENSPORT.NL

op het Noordzeestrand van Schiermonnikoog
overgang Westerhofpad naar het strand

reactief@dds.nl

06 30565423

SCHELPEMUSEUM PAAL 14

Thijs & Annelies de Boer, Martjeland 14, tel.nr. 0519-531663
www.schelpenmuseum.nl; tw.deboer@knid.nl

Schelpen en zeebeesten van Schiermonnikoog, maar ook wrakhout, barnsteen en meer dan 1500 soorten schelpen uit andere landen. Alles is zelf gevonden; niets is gekocht of gekregen.

In principe elke dag open van 14.00 tot 17.00 uur en van 20.00 tot 22.00 uur (zie bord bij het museum). Toegang € 2 p.p.; tot 12 jaar € 1 p.p. Groepen kunnen in overleg ook op andere tijden het museum bezoeken. Kaartje is uw gehele vakantie geldig!

Tevens verzorgen wij excursies via het VVV-kantoor

ontdek Schiermonnikoog!

vvschiermonnikoog.nl

KINDERACTIVITEITEN

Kittiwake Kinderdisco

Het jeugd- & jongerenwerk van Schiermonnikoog organiseert iedere zaterdag een echte kinderdisco voor kinderen van 6 t/m 11 jaar. De dj laat alle kinderen lekker dansen en springen, met de wekelijkse danswedstrijd als hoogtepunt! Tijdens de kinderdisco is de bar geopend voor chips, snoep en drinken.

Jeugdsoos

Iedere vrijdag en zaterdag zijn tieners van 12 t/m 16 jaar van harte welkom om samen muziek te luisteren, televisie te kijken, spelletjes te spelen, of gewoon lekker te chillen. Ook tijdens de jeugdsoos is de bar geopend.

Meer weten? Kijk bij Zien & Doen op www.vvvschiermonnikoog.nl

Films

Het Dorpshuis draait iedere vakantie de nieuwste jeugd- en familiefilms. Deze kerstvakantie kun je komen genieten van The Grinch, een leuke animatie comedyfilm en ook de veelbesproken fantasyfilm Fantastic Beasts: The crimes of Grindelwald van J.K. Rowling kan je komen zien.

Natuurlijk draaien er nog meer films, kijk altijd even op de agenda van www.vvvschiermonnikoog.nl voor de films die draaien wanneer jij op het eiland bent!

Jutters Fa(a)m(ke)

Ben je tussen de 6 en 12 jaar? Kom dan iedere zaterdag naar het KunstFaam-Lab naar de enige echte KunstFaam van Schiermonnikoog. KunstFaam ('Faam' is vrouw in het Fries) Klasiena Soepboer, is docent beeldende kunst en vormgeving, opgeleid aan de academie Minerva. Daarnaast is zij autonoom kunstenaar opgeleid aan de Gerrit Rietveld Academie. Je kunt hier knutselen met gejut materiaal. Denk bijvoorbeeld aan Oer en Stoer van gejutte materialen. Een 'Robinson immuniteitsketting' maken? Of misschien een mooi 3D-schilderij? Alles kan in het KunstFaam-Lab!

Meer informatie: www.kunstfaam.nl

Dier- en Speelweide Witte Winde

Hier kom je om lekker buiten te spelen. Dat kan op vele manieren. Je kunt alleen komen en spelen met de kinderen die er zijn of je komt met je vrienden of familie. Witte Winde heeft een grote variatie aan speeltoestellen, van een wipkip en draaimolen voor de

Op avontuur met Lytje Willem

Denk jij een lekker rustige tijd op Schiermonnikoog te beleven? Lytje Willem denkt daar héél anders over! Hij neemt jou tijdens alle schoolvakanties mee op de grootste avonturen en laat je het eiland op een manier beleven die je niet eens had durven dromen... Want wat denk jij van vliegers maken, een survival, pizza's bakken, een voetbaltoernooi, broodjes bakken boven een zelfgemaakt vuur, een vreselijk spannende spooktocht, pijl & boogschieten en strandzeilen?! Oh wacht, vergeet ook niet de bingóóóó, zandkastelen bouwen en een oergezellige oud-Hollandse spelletjesavond. Pfff... en dat is nog lang niet alles!!

allerkleinsten tot een kabelbaan voor de stoere binken.

In de Witte Winde zijn ook dieren die je op schoot mag hebben, in de zomer kun je ezel rijden, knuffelen met de geiten, onder begeleiding de varkens en toekomstige herten aaien. Verder hebben we Soay schapen, knaagdieren, Brahma kippen, 1 haan en twee hennen. Er loopt een kleine kudde hinds op onze hertenweide.

Let op: de dieren mogen in verband met kans op voernijd niet gevoerd worden. Zie hiervoor ook de huisregels die je op het gebouw kunt vinden.

Tenslotte hebben we een leuke verkoophoek waar mooi breiwerk van onze vrijwilligers wordt verkocht: handgemaakte knuffeldieren, koelkastmagneten en andere leuke cadeautjes. De opbrengst komt ten goede aan de dieren van de kinderboerderij.

Meer informatie: www.wittewinde.nl

Kinderkerstfeest

Kom op 2e Kerstdag om 16:00 uur naar de Got Tjark. Daar vieren we samen de geboorte van Jezus Christus. We gaan samen zingen, luisteren naar verhalen, kaarsen voor alle kinderen in de wereld aansteken en nog veel meer! Neem je broertjes, zusjes, ouders, opa & oma ook mee! Het Kinderkerstfeest op Schiermonnikoog is voor jong en oud!

Bibliotheek Schiermonnikoog

Boeken van Dribbel, Mees Kees en Dolfje weerwolfje, staan hier ook in de kast. En de laatste Tina, Donald Duck, Suske en Wiske en andere leuke tijdschriften kun je zo mee naar je vakantiehuisje nemen. Ook heeft de bibliotheek leuke familiefilms te leen.

In de zomer is er iedere dinsdagochtend een opa of een oma op Strandpaviljoen Paal 3 die leuke zomerse verhaaltjes voorleest. Neem je ouders mee, je broer, zus, opa en oma! Een gezellig voorleesmoment in onze strandbieb. En daarna? Lekker naar de zee! Woensdag DUPLOMIDDAG! Onze enorme verzameling duplo stenen omtoveren in een heuse boerderij, groot kasteel of in andere leuke bouwsels? Kom naar de bieb! Weer of geen weer, in de bieb kan je altijd spelen! Een lekker glaasje ranja krijg je er bij. Voor de ouders is er wifi, een leestafel, een kopje koffie of thee en natuurlijk keuze uit heel veel boeken! Kijk in de Lytje Pole Agenda voor meer leuke kinderactiviteiten.

Kinderen tot 18 jaar zijn altijd gratis lid!

Oerrr Speelbos

In dit speelbos vind je heel leuke natuurlijke speeltoestellen zoals boomstammen over een sloot, een gave boomhut, een kabelbaan, een evenwichtsbalk en een blinddoeken parcours. Je kunt er kliederen met water, en nog veel meer! Er is een kreukelkaart waarop de route van Speelnatuur staat afgebeeld. Van de kreukelkaart kun je een prop maken en als een zakdoek in je broekzak stoppen of als blinddoek omdoen. Hij is eindeloos te gebruiken. Op de achterkant staat een leuke afbeelding die je kunt inkleuren met vetkrijtjes. De kreukelkaart kun je kopen bij het VVV, het Bezoekerscentrum en de Berkenplas.

Op www.lytjewillem.nl kun je lezen op welke avonturen Lytje Willem gaat. En ook bij de VVV hangt het volledige activiteitenprogramma.

Ps. Je bent zeker wel heel benieuwd geworden wie toch die Lytje Willem is? Vroeger woonde deze kleine man (Lytje is eilander taal voor klein) op Schiermonnikoog en beleefde daar de grappigste avonturen. Vraag maar eens aan één van de eilanders die je in het dorp tegenkomt! Tegenwoordig is Lytje Willem de naam van hét recreatieteam van het eiland dat speciaal voor jou de meest geweldige activiteiten organiseert. Dit activiteitenaanbod is een uitbreiding van het Schierzomerkamp dat sinds 2006 kinder-, tiener-, pony- en kitesurfkampen op het eiland organiseert: www.schierzomerkamp.nl.

Hotel Duinzicht

Badweg 17 Schiermonnikoog Tel. 0519-531218
Overnachten, ontbijten, lunchen en dineren
www.hotelduinzicht.nl info@hotelduinzicht.nl

KOLSTEIN

lifestyle & boeken

- lifestyle
- woonaccessoires
- souvenirs
- Schier hoodies
- eiland literatuur
- top 100 boeken
- ansichtkaarten
- speelgoed & spellen
- vliegers etc.

Middenstreek 38
9166 LP Schiermonnikoog
tel: 0519-532239

www.kolstein.nl

Geen ruimte meer voor leuke spullen?

Heerlijk, vakantie! Even lekker uitwaaien op Schiermonnikoog. De vakantiepret kan al beginnen bij het inpakken van de koffers. Maar helaas... je wilt meer meenemen dan in de koffer past. Extra kleding en je wandelschoenen moet je thuislaten!

Zo houd je ruimte over in je koffer

Huur je lakens en handdoeken bij Linnenverhuur Schiermonnikoog. Hét vertrouwde adres op dit eiland. Dat scheelt in de bagage, waardoor er ruimte overblijft voor leuke spullen. Leesboeken en de veel te grote knuffels van je kinderen kunnen gewoon mee. Dat verhoogt de vakantiepret!

LINNENVERHUUR
schiermonnikoog
Kea Heeren

"Handig via internet onze lakens, bad- en keukenhanddoeken besteld. Bij aankomst in ons huisje lag alles klaar. En nadien werd alles opgehaald. We hadden er geen omkijken naar. Wat een service, echt luxe! En geen grote was bij thuiskomst!"
Margo Jonker

Linnenverhuur Schiermonnikoog

Langestreek om de Noord 34 • 9166 NX Schiermonnikoog (NL) • +31 (0)6 52 60 81 05
info@linnenverhuurschiermonnikoog.nl • www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

MET EEN GROEP NAAR SCHIERMONNIKOOG

- GROEPEN
- GEZINNEN
- KAMPEREN

WWW.GROEPENOPSCHIER.NL

voor meer informatie over onze groepsverblijven

BINNENDIJKEN

www.binnendijken.nl

06 40 74 33 69

SPRINGFIELD

vakantieboerderij-springfield.nl

0519 53 13 66

DE BRANDING

www.debranding.nu

0519 53 15 57

EURECA

www.eureca.nl

0519 53 14 21

DE OORSPRONG

www.deoorsprong.nl

0519 53 13 91

DE DUINHOEVE

duinhoeveschiermonnikoog.nl

0519 53 11 26

DE KOOIPLAATS

www.kooiplaats.nl

0519 53 13 72

ACTIEF OP SCHIERMONNIKOOG

Thijs' vliegerparadijs

We zijn gek op buitensporten tussen de elementen en nodigen jou daar graag bij uit! Met wie je ook komt, we organiseren graag precies datgene wat bij jou en de buitenlucht past: we laten je graag stoeien met vliegers, scheuren over het strand met Blokarts (strandzeilwagens), uitgedaagd worden met beachvolleybal, de diepte in gaan met je team of bedrijf, meer leren over samenwerken en leiderschap samen met de mannen van de KNRM, en de duizenden sterren in de nachtelijke hemel boven Schier bewonderen. Je vindt ons op het strand aan het einde van de Badweg, nabij Paal 4. We zijn er elke dag met vliegerweer tussen 11:00 en 18:00 uur. Mocht je al plannen hebben, deel ze dan met ons en dan kijken we samen hoe ze in onze agenda passen. En mocht je ons niet op het strand treffen, bel dan het onderstaande nummer, dan komen we.

Meer informatie: www.thijsvliegerparadijs.nl of bel 06-24103452

de Berkenplas

Voor (kleine) kinderen biedt de Berkenplas -aan de Prins Bernhardweg - een prachtige speelstrand met zwemwater. De Berkenplas maakt onderdeel uit van Speelnatuur Schiermonnikoog. Er zijn rond de plas diverse speelattributen opgesteld. Zoals bijv. een trekpuntje naar het eilandje, een waterpomp enzovoort. In de zomermaanden kunt u bij de kanokiosk terecht voor kanohuren of pijl- en boogschieten. Terwijl 'Lytje Willem' ook veel activiteiten rond de plas organiseert.

In de koudere maanden en de winterperiode biedt de omgeving van de Berkenplas ook volop om in actieve en sportieve zin van dit gebied te genieten. En u kunt er genieten van de natuur en de rust. Daarbij bijv. een warme chocomel met slagroom bij het Drink- & Eethuis. Alwaar ze tevens een groot deel van deze periode ook vanuit de keuken leukere zaken serveert.

Kijk voor meer informatie op de borden bij de Berkenplas of op www.schiermonnikoog-horeca.nl.

Activiteitenstrand

Schiermonnikoog kent een geweldig activiteitenstrand tussen Strandpaviljoen Paal 3 (Badweg) en paal 5 (Jacobspad). Op dit stuk strand is het toegestaan te vliegeren en blokarten. Ook mag je in dit deel van het Noordzeestrand suppen (Stand Up Peddelen), kite-,wind- en golfsurfen en kanovaren.

Kijk voor meer info elders op deze pagina.

Paardrijden

Bij Boerderij Florida aan de Reddingsweg is van alles mogelijk als het gaat om paardrijden op Schiermonnikoog. Wil je het eiland eens op een andere manier verkennen? Informeer dan naar de strand- en bosritten en huifkartochten. In de zomer kan je ook een avondrit maken. Is je kind nog te jong en onervaren voor een buitenrit? Dan is een wandelpony misschien een goed idee. Samen een route door het bos lopen terwijl je kind op de pony zit. Wil je je eigen paard of pony meenemen? Dat kan! Florida biedt stallingsmogelijkheden aan.

Meer informatie: www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl of bel 06-41918702

Langlaufen

De winters zijn over het algemeen niet meer zo heel wit, maar als er dan wel sneeuw ligt kan er gelanglauft worden! De kilometers lange fiets- en wandelpaden zijn uitermate geschikt voor een sprookjesachtige langlauftocht. Neem je eigen ski's mee en ervaar het ultieme wintersportgevoel in eigen land. Hoe leuk zou het zijn om een glas glühwein te drinken in één van de eilander kroegjes na afloop van een mooie tocht?!

Reactief buitensport

Sinds 1999 is Reactief Buitensport actief op Schiermonnikoog. Reactief verzorgt het gehele jaar voor groepen onder andere Blokarten, vliegeren en strandgolf op het Noordzeestrand alsmede boogschieten en spelkamp zowel op het strand als bij de Berkenplas. Combinaties van activiteiten zijn ook goed mogelijk, evenals arrangementen inclusief bijv. fietshuur en/of eten en drinken. Je vindt Reactief op het strand, rechtsaf bij de strandingang einde Badweg, ter hoogte van het Westerhofpad.

Meer informatie: www.reactief-buitensport.nl of bel 06 30565423

IJsbaan 'de Halve Maan'

Wanneer koning Winter over het eiland heerst, en de vorstperiode lang genoeg duurt om voor een stevige ijsvloer te zorgen, is er voor iedereen de mogelijkheid de schaatsen onder te binden op de ijsbaan. De ijsbaan ligt ten oosten van de Badweg, net voorbij hotel Duinzicht. Het is een historische afgraving, waarbij de grond bestemd werd om het huidige kerkhof op te hogen. In de natuurlijke omgeving kan men rondjes draaien rond het eilandje. De ijsbaan wordt gerund door de plaatselijke ijsvereniging: de oudste vereniging van het eiland! De vrijwilligers vegen de baan en beheeren de koek en zopie tent waar je terecht kunt voor een beker koffie, chocolademelk of een lekker stuk rookworst. Hier kun je ook je eenmalige bijdrage betalen voor het verblijf op de baan. De baan is 's avonds verlicht.

Voetbalvereniging VV De Monnik

De eilander jeugd en volwassen voetballers trainen en spelen competitie bij vv De Monnik. Informeer eens naar de mogelijkheid om zelf een balletje te trappen op de velden van De Monnik, hoe u de velden kunt huren of de kinderen bijvoorbeeld samen met Lytje Willem een toernooitje kunnen spelen.

Duinpad, tel. 0519-531504, www.vvdemonnik.nl.

Tennissen

Tijdens de vakantie een lekker potje tennissen? Of meedoen aan de eilander tennistoss? Het kan allemaal bij tennisvereniging de Hinneleup. Midden in de duinen vindt u de trots van onze tennissende eilanders: tennispark de Hinneleup. Wat wij u bieden? Een gezellig clubhuis met maar liefst drie Kushion Court-banen. Kushion Court is opgebouwd uit miljoenen rubberen kusentjes en daarom vriendelijker voor de gewrichten en onder (bijna) alle weersomstandigheden bespeelbaar! Door de zachtere bovenlaag is het spel iets minder snel geworden, waardoor het tennis toegankelijker en vriendelijker is, voor jong en oud. Probeer het zelf eens uit!

Voor meer informatie: www.hinneleup.nl

Schiermonnikoog, charme in ieder jaargetijde...
Reis met ons mee!

Een eiland met een gevarieerd landschap,
uitbundige plantengroei en rijke vogelstand.
Een paradijs voor fietsers en wandelaars.

Wij verzorgen de overtocht, gegarandeerd en
veilig, met moderne veerboten en watertaxi's.
Al ruim 100 jaar en bovenal met toegewijde
medewerkers. Want wij zijn trots, natuurlijk
op Schiermonnikoog! En op ons bedrijf.

WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN
Reeweg 4, 9163 GV Nes Ameland

0900 - 9238
(€ 0,70 / per gesprek)

+31 854 011 008
(vanuit buitenland)

www.wpd.nl

de Halte
patat burgers snacks ijs

DE HALTE
REEWEG 4
SCHIERMONNIKOOG

Tel. 0519 531256

E-mail: info@schiermonnikoog-horeca.nl

- * Patat & Snacks
- * Burgers & broodjes
- * Menu's & Salades
- * IJs & Drinks
- * Eigen bezorgdienst
- * Cateringen
- * Hét adres voor groepen

Kom naar Schiermonnikoog.com

Ruime keuze aan accommodaties op de MOOISTE plekjes:

Design appartementen in Boszicht, luxe villa's aan de Badweg, diverse fijne bungalows in de duinen, appartementen en recreatiewoningen zowel in Noderstraun als in Zeezicht, beide pal aan het strand gelegen.

Onze accommodaties zijn te vinden op: www.schiermonnikoog.com

- Altijd de juiste beschikbaarheid
- Online reserveren van alle accommodaties
- Linnenverhuur
- Fietsverhuur

It Aude Kolonyhus

Comfortabele en bijzonder ingerichte
appartementen en groepsaccommodaties
(met oa privé buiten- jacuzzi)

Midden in de duinen halverwege de Badweg
Tussen dorp en strand

www.itaudekolonyhus.nl

Badweg 67a, Schiermonnikoog 0595-764444

SCHIER LINNEN

linnenverhuur

gemakkelijk
online bestellen en betalen

voordelige linnen-
& vakantiepakketten

altijd op locatie bezorgd

www.schierlinnen.nl

FIETS- EN WANDELROUTES

Fietsen & Wandelen

Bij aankomst met de boot op Schiermonnikoog kun je een fiets huren, maar in het dorp zijn ook diverse fietsverhuurbedrijven om een fiets op maat te huren. Tegenwoordig zijn er veel verschillende soorten fietsen te huur en leent het eiland zich bij uitstek om deze eens uit te

proberen. Zo zijn er elektrische fietsen, (klomp) bakfietsen, (kinder-) tandems, hondenkarren en strandfietsen te huur. Voor speciale gelegenheden kun je zelfs op een elektrische riksja het eiland verkennen! De meeste wandelroutes zijn ook per fiets goed te doen, informeer hiernaar bij de VVV.

Fietspuzzeltocht

Leuk om met het hele gezin te fietsen! Deze fietstocht duurt ca. 2 uur of zoveel langer als je zin hebt. Wanneer je onderweg bijvoorbeeld wat langer stil wilt blijven staan om je te verwonderen over de prachtige luchten en vergezichten kan dat gewoon. De tijd is aan jou. Natuurlijk mag je deze puzzeltocht stiekem ook lopend oplossen!

Bos en Duin

Bij de VVV kun je je uitgebreid laten informeren over verschillende routes om het eiland wandelend of per fiets te verkennen. Ook zijn hier meerdere fiets- en wandelroutes verkrijgbaar. De wandelroute 'Bos en Duin' leidt je bijvoorbeeld rond door het karakteristieke dorp en vertelt over de rijke historie van us Lytje Pole.

Zwerftochten

De VVV verkoopt een heel handzaam boekje dat is samengesteld door Nationaal Park Schiermonnikoog en Natuurmonumenten. Hier staan onder andere 2 schitterende zwerftochten van respectievelijk 13 en 20 km in. Deels over onverharde paden, dus goede schoenen zijn aan te raden.

Eilander taalroute

De Eilander Taalroute loodst u door het karakteristieke dorp en de boeiende eilander natuur, langs een negental karakteristieke plekken waar zich gedichttegels in de eilander taal bevinden. De gedichten zijn geschreven door Jacob Fenenga (1888-1972), Lammert Wiersma (1881-1980) en Pita Grilk (1905-1980), en hebben betrekking op het gebied waar ze liggen.

De Eilander Taalroute van cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer is verkrijgbaar bij de VVV en Bezoekerscentrum, ook in het Engels en Duits.

Buitenlandse gasten

Voor onze buitenlandse gasten is er een uitgebreide gids verkrijgbaar waarin in 4 talen de meest bijzondere plekken van Schiermonnikoog vanuit cultuurhistorisch perspectief worden beschreven. Ook is in dit boekje, geschreven door eilander gids Arend Maris in samenwerking met de VVV, volop aandacht voor de flora en fauna van Schiermonnikoog.

*Dépliant touristique disponible
Information booklet available
Informationsbroschüre erhältlich*

Bert Haanstra op Schiermonnikoog

De natuurwandeling Bert Haanstra op Schiermonnikoog is een blijvende herinnering aan de cineast. Een fraaie wandeling die alle (film-) plekken aandoet waar de cineast is geweest. Beleef zo de inspiratie die hij hier opdeed.

De 8-luiks folderwandeling, de vijfde van een reeks, beschikt over een duidelijke routebeschrijving en routekaart.

In de folder staan niet eerder gepubliceerde foto's afkomstig uit het Bert Haanstra archief. De gratis folder kan verschijnen dankzij financiële steun van de Stichting MAPS, Wagenborg Passagiersdiensten en Waddenrust. De folder is verkrijgbaar op tal van plekken op het eiland, onder andere bij de VVV aan de Reeweg (het begin en eindpunt van deze wandeling).

Voor achtergrond en aanvullende informatie van deze en andere Bert Haanstra wandelingen: www.berthaanstrapad.nl

Kunstroute

De unieke eilander natuur is een eindeloze inspiratiebron voor vele kunstenaars en kunstliefhebbers. In samenwerking met kunstenaar Ad van Bokhoven heeft galerie Ogygia een Kunstwandeling gemaakt. Met deze route wandelt u langs verschillende locaties op het eiland waarvan prachtige schilderijen zijn gemaakt die in de vorm van een ansichtkaart terug te vinden zijn in een handgemaakt tasje. Dit 'KunstTasje' is te koop bij galerie Ogygia.

Nieuwestreek 7
tel. 06-51890181
www.galerieogygia.nl
Geopend op maandag van 14:00 tot 17:30 uur
Dinsdag tot en met zaterdag van 10:00 tot 12:30 uur en van 14:00 tot 17:30 uur

Sportieve Wandeling

Heerlijk uitwaaien om de Oost. Wandelen is de uitgelezen manier om te genieten van de pure, ruige en wijdsheid van het Nationaal Park Schiermonnikoog. Het is één van de weinige gebieden van Nederland waar de natuur grotendeels het landschap vormt. Tijdens het wandelen maakt u kennis met deze dynamiek van de natuur en de vele vogels. Het proces van stuivend zand en groeiende duinen kunt u met eigen ogen aanschouwen. Misschien rent er een haas voor u uit of komt u tijdens uw wandeling een zeehond tegen. Deze dynamiek en de verschillende seizoenen maakt deze wandeling elke keer weer boeiend. U kunt kiezen uit een tocht van 10, 15 of 20 km.

Plattegrond

De VVV verkoopt een overzichtelijke plattegrond voorzien van alle fiets- en wandelpaden. Zo kun je je eigen route samenstellen. Neem een goed gevulde picknickmand mee of stop onderweg voor een kop koffie met appeltaart of een lekkere lunch. De tijd en het eiland zijn aan jou.

Maar er is nog veel meer....!

Kijk voor het volledige evenementenaanbod op www.vvvschiermonnikoog.nl of in de Lytje Pole Agenda!

HAAL JE HART OP IN DE NATUUR!

Steun Natuurmonumenten

 Natuurmonumenten

Alsjeblieft

Vanaf €2,75 per maand of €30,00 per jaar help je niet alleen de natuur, maar krijg je ook:

- ✓ Het prachtige boek 'Beleef de natuur' met 80 verrassende tochten door heel Nederland, inclusief tips van de boswachter.
- ✓ Elk kwartaal het mooie en uitgebreide magazine Puur Natuur.
- ✓ Tot 40% korting op activiteiten, excursies en cadeaus in de webshop van Natuurmonumenten.
- ✓ Alle wandel- en fietsroutes van Natuurmonumenten in de route-app op je mobiel.

Kijk op www.natuurmonumenten.nl/doe-mee
Of bel met onze ledenservice: T (035) 655 99 11

SPAR **BRUNEKREEF**
Schiermonnikoog

De complete supermarkt met een uitgebreid assortiment
verse producten, bio producten en veel meer

www.sparbrunekreef.nl

Tel: 0519-531254

Middenstreek 2 Schiermonnikoog

Mijn buurt, mijn Spar. **SPAR**

Schiermonnikogervishandel
Meer dan vis alleen!

U vindt ons onder de witte toren in het dorp

www.schiermonnikogervishandel.nl | noorderstreek 38, 9166 NR | 0519 531 743 | vishandel.schier@knid.nl

Het Dorpshuis Schiermonnikoog

- zalen voor 20-200 pers.
- congressen
- bioscoop
- video installatie
- geluidsinstallatie
- ringleiding systeem
- bar
- recepties
- vergaderingen
- feestzaal
- cursusruimte

Voor activiteiten in en uit alle richtingen

Telefoon 0519-531456 • info@dorpshuisschiermonnikoog.nl • www.dorpshuisschiermonnikoog.nl

Eilander Balg Expres

Unieke strandrit naar de oostpunt van het eiland: de Balg

reserveren en vertrek bij
het bezoekerscentrum

VEER & BUSDIENST

Veerdienst

Tickets
U kunt voorafgaand aan uw reis online een e-ticket kopen, zie www.wpd.nl. Ook kunt u bij het havenkantoor in Lauwersoog terecht voor uw bootkaartje. Wanneer u reist met Wagenborg Passagiersdiensten koopt u altijd een retour. Denk erom dat u voor uw (eventuele) fiets een aparte ticket koopt.

Groepskorting
Komt u met een gezelschap van 15 personen of meer? Dan ontvangt u een groepskorting van 10% wanneer u minimaal zeven dagen van te voren een groepsreservering maakt via 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek). De korting is niet van toepassing op de toeristenbelasting die bij het personenkaartje inbegrepen is.

SCHIERMONNIKOOG > LAUWERSOOG					
MA T/M ZA	07:30	10:30	13:30	16:30	19:30
ZO- EN FEESTDAGEN		10:30	13:30	16:30	19:30

LAUWERSOOG > SCHIERMONNIKOOG					
MA T/M ZA	06:30	9:30	12:30	15:30	18:30
ZO- EN FEESTDAGEN		9:30	12:30	15:30	18:30

De vaartijd is circa 45 minuten.

Autoreserveringen en groepen

tel. 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek)
Ma-za van 08:00-20:00 uur

Wagenborg Passagiersdiensten B.V.

Kantoor Lauwersoog
Zeedijk 9 9976 VM Lauwersoog
Postadres
Postbus 70 9163 ZM Nes (Ameland)
www.wpd.nl

Watertaxi

Nóg sneller van en naar het eiland? Wagenborg Watertaxi BV verzorgt op aanvraag snelle overtochten, van ongeveer een kwartier. Denk er wel aan dat de bagageruimte aan boord beperkt is.

Reserveren?
tel. 0900-WADTAXI of 0900-9238
(€ 0,70 per gesprek)

BMS Bos Marine Services

Met een snelle gesloten of open rescueboat naar Schiermonnikoog wanneer het ú uitkomt, 24 uur per dag? Dat kan bij BMS Bos Marine Services. minimaal één uur voor vertrek bellen, wij komen u halen of brengen.

Info en boekingen:
tel. 0519-349133

Busdienst

Arriva verzorgt de vaste lijndienst op Schiermonnikoog, ook voor groepen. De bussen staan bij aankomst van iedere veerboot gereed om u naar uw vakantieadres te brengen. Bij de buschauffeur kunt u speciale eilandretour-kaarten kopen. Voor groepen is het mogelijk een gezelschapskaart te kopen.

BUSDIENST NAAR DE VEERBOOT

Halte	Vertrek voor afvaart
Strandhotel, Badweg	40 min.
Lange- en Middenstreek	35 min.
Reeweg en Heerenweg	30 min.

Arriva

Oosterreeweg 2, 9166 PE Schiermonnikoog
tel. 0519-531360
schiermonnikoog@arriva.nl

REDERIJ WAGENBORG

Uw vakantie begint al op Lauwersoog! In ongeveer 45 minuten brengt Wagenborg Passagiersdiensten B.V. u naar het eiland.

De schepen zijn voorzien van alle comfort, en ook voor minder validen goed toegankelijk. Aan boord vindt u buffetten waar u terecht kunt voor een vers kopje koffie, broodje, soep of een andere versnapering. Ook is er WiFi aan boord, en leest u deze informatiekraant of op de televisieschermen wat u allemaal kunt verwachten op het eiland.

PRAKTISCH

Bagage

U mag als passagier of fietser maximaal 30 kilo handbagage aan boord meenemen. In de praktijk houdt dit in dat u zelf uw bagage in één keer door de kaartcontrole moet kunnen dragen. Onder handbagage worden uitsluitend koffers, tassen, plunjezakken en rugzakken verstaan. Kisten, gereedschappen en dergelijke vallen hier buiten. Uw handbagage kunt u na het passeren van de kaartcontrole in de bagagewagens plaatsen. Let op: de bagageruimte is beperkt en kan niet worden gereserveerd.

TAXI OP HET EILAND

Taxi Boersma

Melle Grietjespad 13
tel. 0519-531010

Transport

Wilt u meer dan 30 kilo bagage meenemen, groepsbagage regelen, of uw bagage van thuis tot aan uw vakantieverblijf laten vervoeren? Neem dan contact op met de eilandtransportbedrijven:

Ridder en de Vries Transporten

tel. 0519-531851
www.rdvtransport.nl

Visser Transport

tel. 0519-349999
www.visserlauwersoog.nl

ROUTE

Per auto

Lauwersoog ligt aan de autoweg N361. Rijdt u via Leeuwarden, dan volgt u de route Dokkum / Lauwersoog. Rijdt u via Groningen, dan gaat u vanaf de ringweg richting Winsum naar Lauwersoog.

Per trein

De dichtstbijzijnde spoorwegstations zijn Leeuwarden en Groningen, waarna u verder reist per bus.

Per bus

Lijn 155 vanaf busstation Leeuwarden. Lijn 163 vanaf busstation Groningen.

Parkeren

Schiermonnikoog is een autoluw eiland. Dit betekent dat auto's, motoren en andere gemotoriseerde voertuigen van bezoekers niet worden toegelaten zonder ontheffing van de gemeente Schiermonnikoog. Bij de haven van Lauwersoog, vlak bij de boot, vindt u ruime parkeerterreinen.

Foto:ecomare

Wist je dat...

grijze zeehonden jongen krijgen in de winter?

BEZOEKERSCENTRUM SCHIERMONNIKOOG

Expositie FRIA Overzee 4.0

Vanaf 21 november tot 3 april 2019 is in het bezoekerscentrum zeer gevarieerde kunst te zien van elf beeldend kunstenaars van FRIA.

Al acht jaar achtereen gaat FRIA, de beroepsvereniging beeldend kunstenaars in Noord-Nederland, overzee. Deze expositie met werk van leden van de kunstenaarsvereniging heet dan ook zeer toepasselijk FRIA Overzee. In de voorgaande zeven jaren was Ameland de bestemming. In 2018, het Culturele-Hoofdstad-van-Europajaar, worden maar liefst vier Waddelanden aangedaan. Begonnen in maart op Terschelling, vervolgens verder gegaan - maar met ander werk - naar Vlieland en Ameland, is nu Schiermonnikoog als laatste aan de beurt. U kunt schilderijen verwachten en potlood- & pentekeningen maar ook viltkunst, installaties & objecten, glassfusion en keramiek. Beeldende

kunst in veel facetten dus en daarvoor een fraaie afspiegeling van wat FRIA te bieden heeft. De deelnemende kunstenaars zijn: Oesje Zegel, Reina Visser, Wim Reimert, Joke Lunsing, Happy van der Heide, Ger de Groot, Gwendolyn van Essen, Evert Esselink, Hennie Dijk, Liesbeth Daale en Esther van Amsterdam. Happy is viltster, prepareert vissenhuiden tot visleer, verwerkt afval van groente en fruit tot handgeschept papier, schrijft en fotografeert. Evert werkt met olieverf of gemengde techniek op basis van acryl en edelmetalen. Hennie laat zich inspireren door haar tuin. Botanisch werk in aquarel en potlood wisselt ze af met grote doeken van plantaardige details of boeketten in diverse technieken en materialen.

Meer informatie over deze kunstenaars en over hun werk is te vinden op de website van FRIA, www.fria.nl, en op hun eigen websites (de links staan op de FRIA-site).

Wandelen & fietsen

Het boekje "wandelen & fietsen op Schiermonnikoog" beschrijft negen prachtige wandel- & fietsroutes door de natuur en in het dorp. De routes worden stap voor stap beschreven en zijn bovendien ingetekend op handige kaartjes. Het boekje is geïllustreerd met toepasselijke foto's en bevat achterin extra informatie over enkele markante punten die u onderweg tegenkomt. Het boekje kost €7,50 en is te koop bij de VVV en bij het bezoekerscentrum.

De zeven schatten van Schiermonnikoog

Speciaal voor gezinnen met kinderen is er "de zeven schatten van Schiermonnikoog", een houten schatkistje met daarin een spannende speurtocht over het eiland. Op zeven plekken moet een 'schat' worden verzameld. Zo ontdek je splenderwijs van alles over de natuur in het Nationaal Park Schiermonnikoog. En als je schatkist vol is, krijg je als schatzoeker ook nog een klein aandenken bij het bezoekerscentrum!

Verwacht: WILDzoekers vogels

Vanaf 20 april presenteert het bezoekerscentrum de expositie WILDzoekers.

Je zou het niet zeggen, maar in ons drukke landje komen nog altijd plekken voor waar je échte wildernis kunt beleven. In deze tentoonstelling ontdek je welke bijzondere vogels je in de Nederlandse natuur kunt tegenkomen. Zo kom je bijvoorbeeld oog in oog te staan met de uiterst zeldzame korhoen. Maar ook kom je alles te weten over minder bekende dieren als draaihals en kruisbek. Of wat dacht je van de grootste uil van ons land: de Oehoe!? Weet je welke vogel er wordt bedoeld met 'de vliegende deur'? Behalve de vele geprepareerde dieren zijn er ook veel mooie foto's en interessante filmpjes te zien. De diverse spelactiviteiten en de speurtocht maken deze spannende tentoonstelling geschikt voor het hele gezin. De tentoonstelling WILDzoekers vogels is ontwikkeld door Oeroe-Boeroe.

Luisterwandeling Zeezand

Zeezand is een luisterwandeltocht speciaal voor het eiland gemaakt door Magda Augusteijn die hier opgroeide en partner Prosper de Roos, beiden internationaal onderscheiden documentairemakers. Tijdens een wandeling van zeven kilometer over de westkant van Schiermonnikoog, hoor je vanalles over het eiland: de geschiedenis van het verdronken dorp Westerburen, de oorsmeerstokjes, schoenen en fietswielen die bij de juiste wind op het strand aanspoelen en nog veel meer. Dit alles begeleid door geluiden die grotendeels ter plekke zijn opgenomen en muziek van Zeno van den Broek. De wandeling is verkrijgbaar bij het bezoekerscentrum voor €8,- inclusief huur van een mp3-speler en koptelefoon.

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Aan de voet van de witte voormalige vuurtoren en watertoren staat het bezoekerscentrum van Schiermonnikoog. In vroegere tijden was dit gebouw de elektriciteitscentrale van het eiland. Het centrum verzorgt op verschillende manieren voorlichting en educatie over de natuur en de cultuur van Schiermonnikoog. Het bezoekerscentrum bevindt zich aan de noordkant van het dorp. Via de wegwijzers is het gemakkelijk te vinden.

Het bezoekerscentrum is een goed startpunt om meer te weten te komen over het Nationaal Park en het eiland Schiermonnikoog. Dat kan door de exposities over de natuur en cultuur op Schiermonnikoog te bezoeken, maar ook door mee te gaan met één van de vele spannende excursies die het bezoekerscentrum organiseert. Zo kun je mee het wad op, vogels kijken, een huifkar tocht maken of met de Balgexpres naar de oostpunt van het eiland. Ook zijn er laarzen en verrekijkers te huur.

Als je vragen hebt over de natuur op Schiermonnikoog kun je die stellen aan de balie van het bezoekerscentrum. In de winkel kun je terecht voor natuurboeken en leuke souvenirs.

Openingstijden

Januari t/m maart (m.u.v. voorjaarsvakantie):	
dinsdag t/m donderdag	10.00-12.00 en 13.30-17.00 uur
zaterdag	10.00-12.00 en 13.30-17.00 uur
zondag	10.00-14.00 uur
Voorjaarsvakantie (16 februari - 3 maart):	
maandag t/m zaterdag	10.00-12.00 en 13.30-17.00 uur
zondag	10.00-14.00 uur

Toegang € 1,- per persoon. Gratis voor inwoners van Schiermonnikoog, leden van Natuurmonumenten en kinderen t/m 12 jaar. Het gehele bezoekerscentrum is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Torenstreek 20
0519-531641
info@np-schiermonnikoog.nl
www.np-schiermonnikoog.nl
www.facebook.com/BezoekerscentrumSchiermonnikoog
www.instagram.com/np_schiermonnikoog

Wist je dat...

Begraafplaats Vredenhof vroeger aan het strand lag?

NATUUR

Hazen in de winter

Hazen zijn bikkels. Het hele jaar door leven ze in de open lucht want hazen graven immers geen holen zoals konijnen dat doen.

Hun vacht is in de winter wel dikker dan in de zomer, maar nog steeds niet waterdicht, dus in de regen worden ze gewoon nat. Om zich te beschermen tegen de wind zoeken ze beschutting van hoog gras of struikgewas waar ze een leger maken door zich er diep in weg te drukken. De grond kan in de winter ijskoud zijn, daarom rusten deze slimme zoogdieren op een manier waarbij hun lichaam een minimaal contact met de grond maakt. Eerst worden de voorpoten dubbel gevouwen en tegen de buik aan gedrukt, vervolgens gaat de haas met de voorpoten op de achterpoten liggen. Aan de onderkant zijn die achterpoten in feite twee lange, smalle repen bedekt met stug behaarde zoolkussens. De haas kan hier met zijn volledige lichaamsgewicht op rusten zodat die repen het enige contact van de haas met de koude grond vormen.

dewittehaas.nl

Sinds 1989 is Schiermonnikoog een Nationaal Park. Natuurmonumenten beheert en beschermt de natuur van dit prachtige eiland zodat iedereen ervan kan blijven genieten.

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Is het je wel eens opgevallen hoe het strand er na de winter vaak totaal anders uitziet? Bij sterke wind stuift het zand in één richting over het strand en vormt het bulten bij obstakels.

Als de wind draait gaat alles de andere kant op en in één stormtij wordt het strand weer helemaal glad geveegd. Echte duinen kunnen ontstaan in een hooggelegen vloedlijn. Dat is de plaats waar de zee bij een erg hoog tij een heleboel schelpen, zeewier, dode krabben, stukken hout en takjes achtergelaten heeft hoger op het strand. In die vloedlijn zit een concentratie van organisch materiaal dat als voedingsbodem dient voor onder meer bacteriën en strandvlooien. Zeeraket is één van de pioniersplanten die in het voorjaar op zo'n vloedlijn kunnen ontkiemen. Deze plant kan in een zandige omgeving overleven dankzij zijn dikke, vlezige bladeren die bedekt zijn met een waslaagje om uitdroging te voorkomen. Zeeraket kan tot zestig centimeter hoog worden. Stuivend strandzand wordt hierin gevangen en blijft op een hoopje liggen: beginnende duinvorming. Maar de krachten van wind en water zijn groot en het grootste deel van de beginnende duinvorming wordt bij

Zeeraket. Foto: Jürgen Howaldt

Het ontstaan van duinen

een najaarsstorm weer weggespoeld. Slechts in een enkel geval zal de ontwikkeling zich kunnen voortzetten en wanneer het duintje de winter overleeft dan bestaat de kans dat biestarwegras zich op deze plek gaat vestigen. Biestarwegras is een vaste plant in tegenstelling tot de éénjarige zeeraket en kan het prille duintje helpen om langer stand te houden. Overstuiving met zand stimuleert de groei van biestarwegras zelfs.

Eens het duintje een hoogte van vijftig centimeter bereikt kan er ook helmgras op gaan groeien. Helm is minder goed bestand tegen zeewater maar groeit nóg sneller dan biestarwegras. Helm vormt vele uitlopers en kan het duin met wel één meter per jaar verhogen. Wanneer uiteindelijk de stormen geen vat meer krijgen op dit nieuw gevormde duin en het met andere duintjes aaneengroeit, spreekt men van een zeereep.

Roodhalsganzen in de polder

In de winter kan je op het eiland grote groepen ganzen aantreffen op de kwelder, in de polder, in de Westerplas en op het wad. Deze trekvogels zijn na de zomer van hun noordelijke broedgebieden hierheen gevlogen om te overwinteren.

Op 7 november 2018 werden in de Banck's polder alleen al meer dan 13.000 ganzen geteld, waarvan ongeveer 12.000 brandganzen, 1.100 rotganzen, 300 grauwe ganzen, 2 nijlganzen en 6 roodhalsganzen. Nijlganzen zijn exoten. De verwilderde populatie in Nederland is gevormd door ontsnapte siervogels. Roodhalsganzen zijn dwaalgasten. Ze zijn van de koers afgeweken tijdens hun jaarlijkse trektocht van de broedgebieden in Centraal-Siberië naar het zuiden. Het eerste gedeelte van die lange reis leggen de talrijke roodhalsganzen af samen met de brandganzen. Halverwege de reis splitst de groep zich op waarbij de roodhalsganzen doorvliegen naar de streken rond de Kaspische Zee,

dewittehaas.nl

Bulgarije en Roemenië, terwijl de brandganzen onze kant op komen. Een enkele roodhalsgans vergist zich bij de splitsing en neemt de verkeerde afslag. Zo komt het dat er in Nederland iedere winter wel enkele roodhalsganzen gesignaleerd worden. Roodhalsganzen zijn iets kleiner dan brandganzen en rotgan-

zen, en ze hebben een korte, zwarte snavel waarmee ze gras plukken. Hun witte, zwarte en roodbruine veren vormen een scherp afgelijnd patroon. Het is moeilijk om deze sierlijke gans met het blote oog in een grote groep brand- en rotganzen te onderscheiden, maar met een verrekijker lukt dat beter.

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Schitterend Schiermonnikoog, een jaar later

Een jaar na de start van het online platform Schitterend Schiermonnikoog kijken we als vragenstellers terug op een bewogen maar vooral betrokken jaar.

We zijn gestart met een enquête over bankjes. Bankjes lijken niet zo spannend te zijn in een Nationaal Park, maar er zijn veel panelleden die een eigen favoriete bankje op het eiland hebben. Het bankje op het duin bij paal 2 is het meest favoriet vanwege het mooie uitzicht. Vanuit het panel kreeg de beheerder van het Nationaal Park tips over het onderhoud en de plaatsen van de bankjes. Dit resulteerde in een 'bankjesbeleid'.

De enquête over de ruiterspaden leverde Schitterend Schiermonnikoog veel nieuwe panelleden op. Duidelijk werd dat de ruiters graag gebruik willen maken van het Waterstaatpad. We hebben afgesproken dat we dit een jaar lang gaan proberen en dat we dan evalueren om het pad wel of niet permanent open te stellen, buiten het broedseizoen, voor ruiters. Het bracht de beheerder bij het feit dat de bebording slecht was en er vijf verschillende borden voor ruiterspad waren. Onlangs zijn nieuwe borden geplaatst. Een duidelijke kaart van de ruiterspaden zal nog gepubliceerd worden op de website van de gemeente Schiermonnikoog.

De derde enquête ging over honden. Hondenliefhebbers en niet liefhebbers reageerden massaal. Het blijkt dat hondenpoep en loslopende honden in de natuur als heel vervelend worden ervaren. Ook is het niet voor iedereen duidelijk waar de honden los mogen lopen.

Natuurmonumenten heeft aangegeven hondenbezitters die zich aan de regels houden te belonen met een koffiebbon. Baasjes die zich er niet aan houden worden aangesproken of krijgen hiervoor een bekeuring. De informatievoorziening hierover is nogmaals nagekeken en het blijkt dat die duidelijk is.

De vragen die we stelden over de begrazing zijn door ruim 185 personen beantwoord. De enquête was in de zomermaanden. Dit kan betekenen dat niet iedereen de vragen kon beantwoorden. Het gaf wel een goed beeld van hoe de begrazing met grote grazers ervaren wordt. Een deel van de reacties ging over de informatievoorziening over begrazing. In november is daarom een exclusieve begrazingsexcursie georganiseerd. Deze is bezocht door 22 panelleden.

De vragenstellers en redactie van Schitterend Schiermonnikoog gaan door en verheugen zich op de betrokkenheid en mening van nog meer panelleden. Dit om informatie vanuit het eiland zelf, de bezoekers en betrokkenen mee te kunnen nemen in afwegingen van beleid en maatregelen.

Aanmelden voor Schitterend Schiermonnikoog kan op www.schitterendschiermonnikoog.nl

Duisternis over Schiermonnikoog

Op basis van onderzoek in opdracht van de provinciale milieufederaties en stichting Natuur en Milieu werd Schiermonnikoog in 2009 uitgeroepen tot donkerste plek van Nederland.

Echte duisternis is tegenwoordig schaars, zeker in een dichtbevolkt land als Nederland, en menig bezoeker ziet op het eiland voor het eerst de Melkweg. Om eilandbewoners en -bezoekers nog meer te laten genieten van de duisternis is het Nationaal Park een project gestart onder de noemer Dark Sky. Naast uitbreiding van bestaande activiteiten als avondwandelingen en sterren kijken is

het de bedoeling om een speciale nachtkart van het eiland te maken, met informatie over nachtdieren en -planten en de beste plekken om het donker te beleven.

Een nieuw op te zetten vleermuisproject moet meer inzicht geven in de aanwezigheid van de diverse soorten vleermuizen op Schiermonnikoog. En mede op basis van de resultaten van een online enquête onder eilanders en gasten wordt getracht de hoeveelheid overbodig licht nog verder terug te brengen, zodat Schiermonnikoog zich met recht de donkerste plek van Nederland kan blijven noemen!

Drukbegrazing met geiten

Tussen de vele oude foto's van Schiermonnikoog dook een foto op van een geit in de duinen van Schiermonnikoog.

Het was destijds bittere noodzaak om geiten te houden. Niet voor het duinonderhoud, maar voor levensonderhoud. Een geit aan het spit, aan de pin, in het duin of aan de rand van de duinen, voor de melk en voor het vlees. Het zijn sterke dieren die zich in de duinen prima kunnen redden. Geiten eten vrijwel alles met name jonge berken, bramenstruiken en stugge grassen en ze zijn makkelijk te sturen met mobiele en tijdelijke rasters.

Sinds afgelopen najaar lopen er twaalf landgeiten in de duinen van het Nationaal Park. Op plekken waar Natuurmonumenten de grond in het verleden heeft geplagd en waar bosjes verwijderd zijn zorgen de geiten ervoor dat de struiken niet terugkomen. Dit geeft ruimte en opnieuw dynamiek aan het duinlandschap.

Op Terschelling en Vlieland heeft Staatsbosbeheer al twintig jaar ervaring met begrazing door landgeiten. De resultaten zijn op deze eilanden goed zichtbaar. Natuurmonumenten heeft zich uitvoerig laten inlichten door Staatsbosbeheer. De twaalf landgeiten van Natuurmonumenten zijn ingeënt en gecontroleerd door een dierenarts. Het zijn Nederlandse landgeiten die als stamboeksoort te boek staan.

Duinherstel Kapenglop

Het Kapenglop was vroeger een open dungebied met stuivende duinen. Door stikstofdepositie is het gebied de afgelopen jaren steeds meer dichtgegroeid met bomen en struiken.

Zeldzame planten zoals het rozenkransje, de groenknolorchis en de honingorchis zijn er bijna verdwenen. Ook het leefgebied van het konijn, de tapuit en de oeverzwaluw staat onder druk. Om deze planten en dieren weer een kans te geven laat Natuurmonumenten regelmatig duinherstel werkzaamheden uitvoeren in de eilander duinen. Deze winter voeren wij deze werkzaamheden uit in een deel van het Kapenglop. We gaan bomen kappen, struiken rooien en duinvalleien plaggen. Bij het plaggen van een duinpan halen we de bovenste rijke humuslaag weg om terug op het witte stuivende zand te komen. De afgelopen jaren heeft Natuurmonumenten het open duinlandschap in de westeren noorderduinen deels hersteld. Vanaf het Westerduinenpad en het Johannes de Jongpad is de witte duintop weer te zien en hebben bijzondere planten, zoals de moeraswespenorchis en stippezegge zich in het gebied uitgebreid.

Werk mee aan een schoon strand tijdens NLdoet

NLdoet is de grootste vrijwilligersactie van Nederland. Op zaterdag 16 maart organiseren Natuurmonumenten en de Gemeente Schiermonnikoog in het kader van NLdoet samen een grote strandschoonmaakactie. Heb je op 16 maart nog niets gepland in je agenda? Kom ons dan helpen om het weidse zandstrand van Schiermonnikoog afvalvrij te maken. De dag begint om 10.45 uur en eindigt rond 16.00 uur. Kom je speciaal voor NLdoet naar Schiermonnikoog, dan vergoedt Natuurmonumenten je bootkaart! Meld je aan via nl doet.nl

ACTIVITEITEN

Activiteiten in het Nationaal Park

Bij het bezoekerscentrum van Nationaal Park Schiermonnikoog kun je terecht voor een keur aan excursies in de natuur van dit eiland. Het programma varieert per week. Hieronder een greep uit het aanbod.

Vrijwilligerswerk in de natuur

Help de boswachter bij het natuurbeheer in het Nationaal Park (ca. 3 uur).
Iedere maand op een zaterdagochtend.

Winterwad

Beleef het wad in de winter (ca. 2 uur).
In de Kerstvakantie en regelmatig in januari, februari en maart.

Sterren kijken

Leer meer over het heelal (ca. 2 uur).
In de Kerstvakantie en regelmatig in januari, februari en maart.

Vogels kijken

Per fiets op zoek naar wintervogels op het eiland (ca. 2 uur).
Regelmatig in januari, februari en maart.

Avondwandeling

Door het donkere dorp en de duinen met een gids (ca. 2 uur).
Regelmatig in januari, februari en maart.

Jutterstocht

Op zoek naar aangespoelde schatten op het strand (ca. 2 uur).
Regelmatig in januari, februari en maart.

Fietstocht met verhalen

Een gids vertelt over de eilander geschiedenis, cultuur en natuur (ca. 2 uur).
Regelmatig in januari, februari en maart.

Grazers in de duinen

Struintocht in het duingebied (ca. 2 uur).
Regelmatig in januari, februari en maart.

Online boeken

Het is voortaan mogelijk om via internet kaartjes te kopen voor de activiteiten van het bezoekerscentrum. Surf daarvoor naar www.np-schiermonnikoog.nl en klik door naar de activiteitenkalender. Daar vind je ook het actuele programma. Natuurlijk kun je ook als vanouds kaartjes kopen bij het bezoekerscentrum.

ACTIVITEITEN

Het is heerlijk om het eiland te voet te verkennen. Tijdens het lopen beleef je de natuur namelijk veel intenser en kun je meer aandacht schenken aan kleine details.

De November Wandelmaand is erg geliefd op Schiermonnikoog, maar ook in de wintermaanden kun je prima wandelen. Trek je winterjas, muts en handschoenen aan en volg één van de uitgestippelde wandelingen uit het boekje 'Wandelen & Fietsen op Schiermonnikoog' dat bij het bezoekerscentrum te koop is, of neem deel aan één van de gegidste wandelingen die het bezoekerscentrum in de winter organiseert.

De donkerste plek van Nederland

In de winter zijn de dagen kort, maar ook de lange nachten hebben zo hun charmes. Wist je dat het op Schiermonnikoog nog écht donker wordt?

Dat levert adembenemende sterrenhemels op. Velen zien hier voor het eerst de Melkweg. Wil je graag meer weten over het heelal en de sterrenbeelden als Grote en kleine beer, Cassiopeia, Orion, de Zwaan, het Zevengesternte...? Kom dan bij het

Winterwad

Goed ingepakt en op laarzen kun je ook in de winter prima het wad op. Honderd jaar geleden werden er zelfs wadloop-ijstochten over het ijs van en naar het eiland aangeboden! Tijdens deze excursie loop je vanaf de Jachthaven een stuk op het wad. Onderweg vertelt de gids hoe de vele dieren van de Waddenzee de winterkou trotseren. Welke dieren trekken we nog vinden? Ga mee met deze bijzondere tocht en ervaar het wad in de winter. Vanaf 8 jaar. Warme kleren en laarzen aantrekken, fiets meenemen.

Winterwandelen

Grazers in de duinen

Tijdens deze struintocht in het duingebied gaan we op zoek naar sporen van grote én kleine grazers en naar bijzondere bloemen en planten.

Avondwandeling

Wandel mee door de mooiste straatjes van het dorp, via de duinen, naar de 'brandende' vuurtoren. Onderweg vertelt de gids over de geschiedenis van het eiland en de avondlijke natuur.

Winterwad

Tijdens deze excursie loop je vanaf de Jachthaven een stuk over het wad. Onderweg vertelt de gids hoe de vele dieren van de Waddenzee de winterkou trotseren.

Jutterstocht

We gaan naar het strand, op zoek naar aangespoelde schatten uit de zee. Krabben, schelpen, kwallen, maar wie weet ook wel flessenpost...

bezoekerscentrum sterren kijken. Deze activiteit vindt gedeeltelijk binnen plaats en gedeeltelijk buiten, daarom gaat hij ook bij bewolking gewoon door.

Ga je liever zelf op pad? Op maandag 21 januari zal er 's ochtends om 06:12 uur een volledige maansverduistering plaatsvinden en op dinsdag 19 februari zullen we bij helder weer een supermaan kunnen zien. Die zal opkomen om 17:38 en ondergaan om 7:59.

Avondwandeling

Tijdens de avondwandeling maak je kennis met het nachtleven van Schiermonnikoog, eilanderlegendes en misschien ook wel het donkerste paadje van het eiland... Een stevige tocht vanaf 12 jaar. Trek goede wandelschoenen en warme kleding aan.

Wist je dat...

ganzen in familieverband reizen?

Grazers in de duinen

Schiermonnikoog heeft een prachtig duingebied. Er zijn veel duinvalleien met bijzondere bloemen en zeldzame planten. Maar als we niks zouden doen, zouden die duinen in rap tempo volledig dichtgroeien... Daarom zijn er de afgelopen jaren grote grazers geïntroduceerd in de duinen; ze helpen de boswachters om de duinen open te houden. Tijdens deze struintocht in het duingebied gaan we op zoek naar sporen van grote én kleine grazers en naar bijzondere bloemen en planten. En wie weet komen we de grazers zelf ook wel tegen. Trek goede wandelschoenen en warme kleding aan. Startpunt bij bunker de Wassermann.

EVEN HELEMAAL TOT RUST KOMEN

In één van onze dertien prachtige vakantiehuisjes op schiermonnikoog

WADDENRUST

www.vakantiehuisjeswaddenrust.nl
 info@vakantiehuisjeswaddenrust.nl
 06-30066518 of 06-11205200

TAXI Boersma

'Veel meer dan gewoon van A naar B'

Rolstoel vervoer   Aansluiting watertaxi   Schier Safari   Personen vervoer   Trouw vervoer   Bagage vervoer

0519 531010
 www.taxi-boersma.nl
 Bereikbaar van 7:00 tot 24:00 uur

PENSION WESTERBUREN

Klein gezellig familie pension in de oude kern van het dorp. Alle kamers zijn voorzien van tv en een eigen badkamer met douche en toilet.

Familie Weldring
 Middenstreek 32
 9166 LN Schiermonnikoog

Tel. 06-52212287
 of 0519-531196

info@westerburen.nl
 www.westerburen.nl

In samenwerking met Duinzicht en De Tjattel is het mogelijk om halfpension bij te boeken. Tevens verhuur van 2/4-persoonsappartementen gelegen aan de Reddingsweg.

SCHIER GLAS

www.schierglas.nl

06-12 89 68 92

- glasbewassing
- schoonmaak
- huismeester
- hogedrukreiniging
- groenvoorziening
- vloeronderhoud
- sneeuwruimen

EMPOWER YOUR SELF RETREAT

3-daagse RETREAT op Schiermonnikoog

Bewust van jeZelf
 Wie je bent
 Wie je wilt zijn

Ga op reis en ontdek jeZelf.
Boek nu!

Sandra Bijl
 06 51 899 589

www.live-your-choice.com

Wist u dat u bij de VVV ook arrangementen kan boeken?

Zo hebben wij een dubbel op arrangement, een arrangement bij een hotel of voor deze winterperiode een Kom op Verhaal arrangement!

Schiermonnikoog

Meer info: www.vvvschiermonnikoog.nl

Winter

Januari

Wanneer je in januari naar het eiland komt, staan de glühwein en snert nog op de menukaarten. Ook kun je genieten van een Nieuwjaarsconcert in samenwerking met het Internationaal Kamermuziekfestival en is er een Jellyfish concert, waar jong en oud komt luisteren en swingen op altijd weer een verassend samengesteld muzikaal programma.

Februari

Tijdens de voorjaarsvakantie zorgt Lytje Willem voor een leuk kinderprogramma. Een mooie maand om met je warme winterjas een stevige strandwandeling te maken,

alleen of met een vriend(-in), je liefde of een familielid.

Maart

Boek deze maand je accommodatie op tijd! Er is veel te doen: het eerste weekend is het Darts Open Schier toernooi, het volgende weekend start het 5-daagse Festival Jong Talent waar van over de hele wereld jong muzikaal toptalent naar het Waddeneiland komt om concerten te geven en masterclasses te volgen. Eind maart wordt de Monnikenloop gehouden. De startplekken zijn vaak snel vergeven wanneer in oktober de inschrijving begint. Wees er snel bij!

Lente

April

Met de Pasen kunnen de kinderen eieren verven en ze op 2e paasdag volgens oud-eilander gebruik op het Hazewitje tegen een kleine vergoeding aanbieden om ze te gooien. Beter bekend als het 'Wa wil mien ooiën leverje?'. Mooie maand ook om even op een doordeweekse dag het eiland te bezoeken en in een duinpannetje te genieten van de eerste zonnestralen!

Mei

Op Schiermonnikoog wordt met zorg en aandacht de 4 mei herdenking georganiseerd. Mei is ook de maand van de prachtige lichten en

het ontluikende voorjaar. Nog geen hoogseizoen, maar ook deze maand natuurlijk wel druk bezocht vanwege de Hemelvaart en de Pinksterdagen.

Juni

Als je tijdens het Muziek- en Zangfestival door het dorp loopt weet je niet wat je overkomt! In de Got Tjark, in het COS en in de muziekkapel kun je genieten van optredens van in totaal 50 koren en muziekkorpsen uit het hele land. Juni is een perfecte maand voor een teamuitje om er samen even tussen uit te knippen en hier op het eiland de neuzen weer de zelfde kant op te krijgen.

Wanneer kom je weer terug?

De kans is groot dat je tijdens het lezen van deze krant op Schiermonnikoog bent. Misschien ben je net aangekomen of zit je nog aan boord. Op deze pagina kun je lezen wat er zoal gedurende het hele jaar te doen is op Schiermonnikoog. Het eiland telt een aantal succesvolle festivals en events die jaarlijks terugkeren en veel bezoekers trekken.

Maar in sommige periodes is het zo heerlijk rustig en stil op het eiland, dat kom je bijna nergens in Nederland meer tegen!

Met deze pagina hopen we je alvast in de stemming te kunnen brengen en wie weet ga je nu dan toch eindelijk die reünie met je vrienden of familie organiseren! Tijd voor elkaar, tijd voor dat boek dat je altijd al wilde lezen, tijd voor bezinning.

Je zal niet de eerste zijn die het eiland weer verlaat met een gezonde dosis inspiratie en nieuwe ideeën.

De ervaring leert dat je voor sommige festivals en events op tijd je accommodatie moet reserveren, met dit jaaroverzicht ben je lekker op tijd! De actuele data, tijden, prijzen en locaties zijn terug te vinden op www.vvvschiermonnikoog.nl.

Zomer

Juli

Hou vooral de VVV agenda in de gaten, want in de maanden juli en augustus barst het van de leuke activiteiten! De Struunmarkten en optredens van het Shantykoor zijn niet te missen. Maar ook het strandleven bruist. Kiteurs en golfsurfers spelen hele dagen met de elementen, er wordt op het strand gevliegerd en je kan er een blokart huren.

Augustus

In augustus kun je meedoen aan het Open Tennis Toernooi en aan het Afrikaans dans- en percussieweekend. Ook is er Muziek aan de Plas en zijn er kleine Jellyfish concerten op verschillende locaties. Het is zomer

en dat wordt gevierd op Schiermonnikoog! Loop je even langs de vloedlijn dan kom je zelfs in het hoogseizoen na een tijdje amper iemand tegen. Dat is de charme van één van de breedste stranden van Europa.

September

Misschien wel de mooiste maand van het jaar. Kans op een Indian Summer, werkelijk fenomenale lichten, de eerste herfstkleuren die op het wad en de kwelders zichtbaar worden. De grootste drukte van het seizoen glijdt een beetje van iedereen af, er is weer tijd voor elkaar. Wij zeggen: "Gauw boeken en kom (na-) genieten op het eiland."

Herfst

Oktober

Lytje Willem zorgt tijdens de herfstvakantie voor een leuk en gevarieerd aanbod, inclusief een jeugdschaaktoernooi! Verder staat oktober vooral in het teken van het 6-daags Internationaal Kamermuziekfestival. Dompel je onder in concerten door internationale musici, openbare zangmasterclasses, muziekdocumentaires en excursies met de boswachters. Boek tijdig je kaarten en accommodatie!

November

Tijdens November Wandelmaand is er een ontzettend leuk programma samengesteld met verassende wandelingen, excursies, lezingen en films rond 4 thema's: Natuur,

Culinair, Cultuurhistorie en Zelf op pad. Ook hier geldt: boek op tijd je kaarten en overnachting!

December

Deze laatste maand van het jaar barst Schiermonnikoog uit zijn voegen van de activiteiten. Sint is op het eiland, de eilanders vieren hun eigen Klozumfeest onder elkaar. Er is een fakkeloptocht, er wordt een bingoavond georganiseerd, ieder even jaar is er het Midwinterfestival, er is een Jellyfish concert, het haak-en breicafe is geopend, je kunt kerstliederen zingen in de kerk, er wordt carbid geschoten op oudejaarsdag en tijdens de kerstvakantie is er muziek op verschillende locaties.

Heerlijk genieten op Landal Vitamaris

Gratis
opgemaakte
bedden bij
aankomst

- Ca. 1 km van het strand gelegen
- 62 comfortabele appartementen, waarvan 16 luxueus en modern
- Overdekt zwembad met peuterbad*
- Gratis wellnessruimte met sauna's, Turks stoombad en relaxruimte*
- Beauty- en massagesalon*
- Snelbruiner

- Speeltuin, airtrampoline en kinderspeelhoek
- Fun & Entertainment-programma in samenwerking met het Schiermonnikoger recreatieteam (tijdens de Nederlandse schoolvakanties)
- Fietsverhuur
- Gratis busvervoer van haven naar complex en v.v.

Landal Vitamaris
Badweg 53
9166 NE Schiermonnikoog
www.landal.nl/vitamaris

*Alleen toegankelijk voor gasten van Landal Vitamaris.

*Gezellig bruin café in het centrum van het dorp, met groot terras.
Waar u kunt lunchen, dineren of genieten van onze lekkere speciaal bieren.*

Café It Aude Beuthus Nieuwestreek 6 Schiermonnikoog

Beau & Visage
• Wellness & Huidverbetering •

DEYNIQUE
cosmetica

- Gezichtsbehandelingen
- Benen Harsen • Pedicure Behandelingen
- Permanente Make Up Behandelingen
- Bruids Make Up

*Alle behandelingen
uitsluitend op afspraak!*

Greetje Smilda
@info@beauvisage7a.nl • 06 46 30 42 92
Middenstreek 7a • Schiermonnikoog

f Beau Visage

Atelier Langestreek 7
schierhout lampen, foto's
en olieverf **schilderijen**

fotografie
trouwreportage
familie gezin shoot
landschap
interieur en
website

verhuur appartementen
paal 7 en studio 7
op Langestreek 7

0517 531177
06-47603896

WWW.SCHIERHOUT.NL

atelier Romy f

romydam@kpnmail.nl

EXCURSIES

Jutten en schelpen zoeken

Tijdens deze excursie vertelt eilandgids Thijs de Boer je verhalen over het jutten van vroeger en van nu. Daarna ga je natuurlijk samen met hem het strand op om zelf van alles te vinden. Wat de zee geeft is nooit te voorspellen. Maar er zijn altijd schelpen, soms ook hout, flessen (misschien wel met brief!), touw, veren en wat al niet meer! Thijs kan je van alles over je strandvondsten vertellen. En er is altijd een jutterbittertje of een frisdrank tijdens de tocht.

Natuurexcursie

Zowel wandelend als fietsend neemt natuurkenner Kees van der Wal je mee naar de mooiste plekjes van Schiermonnikoog. Kees kent alle geheimen van de natuur en deelt deze graag op een bijzonder boeiende wijze.

Kees houdt rekening met het weer en het seizoen en stemt zijn route af op de omstandigheden en, indien mogelijk, ook op de wensen van zijn gasten. Er is ruime aandacht voor de flora en fauna van het eiland. Zowel bijzondere planten en vogels als mede spannende en humoristische verhalen van het eiland komen aan bod. Daarnaast is Kees ook de man die veel weet van zaken als de historie van het dorp en het buitengebied. Het is zeker geen standaard excursie.

Cultuurhistorische excursies

Leer Schiermonnikoog op ludieke wijze kennen tijdens deze cultuurhistorische excursie. Onze eilander gids Arend Maris neemt je in ongeveer 2 uur mee in een reis door de tijd op us Lytje Pole.

Fietsexcursie

Leer het eiland fietsend kennen. Tijdens deze excursie ga je met Thijs de Boer, een geboren en getogen eilander, een fietstocht maken over het eiland. De start is in het dorp, met wetenswaardigheden over de bijzondere cultuurgeschiedenis van het eiland. Daarna gaan we naar enkele plekken op het eiland waar de diverse particuliere eigenaren hun sporen hebben nagelaten. Buiten het dorp gaan we verder terug in de tijd, zien en horen we hoe de vele gevarieerde landschappen op dit kleine eiland zijn ontstaan en hoe kortgeleden (op de geologische tijdschaal) dit is gebeurd. Uiteraard komen veel van de bijzondere planten en dieren die hier nu leven aan de orde. Daarnaast zul je zien dat langs de randen van ons eiland terdege rekening moet worden gehouden met de zee: vaak geeft de zee, maar soms neemt ze ook! Tijdens deze twee uur durende fietstocht, welke het gehele jaar aangeboden wordt, is er volop ruimte voor vragen van de deelnemers.

Wist je dat...

er ook excursies bij het Bezoekerscentrum worden georganiseerd? Kijk gauw op de activiteitenpagina van het Nationaal Park.

Op de hoogte blijven?
Volg ons ook op Facebook:
Facebook@eilandschiermonnikoog

Meestervertellers nemen u graag mee op cultuurhistorische wandeling door de streken, de boswachters vertellen graag over hun eiland, en zelfs de jutters van Schiermonnikoog durven hun geheimen te delen.

Vogels kijken voor beginners

Tijdens deze vogelexcursie voor beginners ga je samen met de gids op pad om te leren wat de beste plekken zijn en waar je op moet letten tijdens het vogelspotten. Van de prachtige vogelkijkhut bij de Westerplas tot aan de vogelkijkplek op de Kobbeduinen, op iedere plek tref je weer andere vogels aan zoals de sierlijke lepelaar, de razendsnelle steltlopers en de rustige bergeend. Meer dan 300 vogelsoorten zijn er gedurende het jaar op Schiermonnikoog te zien, met in elk jaargetijde weer andere soorten.

Wandelexcursie

Leer het eiland wandelend kennen. Toen rond 1720 de oude buurtschappen in de golven verdwenen werd er een nieuw dorp gebouwd. Maar waarom op deze plek en waarom die rechte straten? Waarom staan er twee torens in de duinen? Waar lieten de bewoners hun afval? Wat betekent Helmsnijderspad? Tijdens een mooie wandeling langs de eilander huizen vertelt Thijs de Boer over het dorp en de geschiedenis van de bewoners. Vlak buiten het dorp ervaar je vooral wat de invloed van de elementen is geweest op de vorming van het eiland zoals het nu is. Je kunt zien hoeveel verschillende landschappen er zijn en je hoort over het ontstaan daarvan. Tijdens deze twee uur durende wandeltocht, welke het gehele jaar aangeboden wordt, is er volop ruimte voor vragen van de deelnemers.

Wadexcursies

Samen met onze gids Thijs de Boer ga je het wad op, de echte modder in. Hier maak je niet allen kennis met het wad, maar krijg je ook uitleg over het ontstaan, de getijden, de dynamiek en het belang van het wad voor mens, dier en plant. Schepnet en greep gaan mee om wormen, weekdieren, garnalen en vissen te vangen en te bekijken.

Alle onze excursies zijn te boeken/reserveren aan de balie en via vvschiermonnikoog.nl

Soepboer Rijwielverhuur

Keuze uit 4000 fietsen.

U vindt ons op de veerdam
en bij de eerste bushalte in het dorp,
50 meter achter het VVV-kantoor.

tel 0519-53 16 36 www.fietsverhuursoepboer.nl email: info@schierfiets.nl

Download de app
VVV Schier!

ontdek
Schiermonnikoog!

ontdek alle voordelen ↗

Get it on Google play Available on the App Store

Schiermonnikoog

Smakelijk Schier.nl

tel.: 0519 53 20 75

van broodje tot complete maaltijd;
bezorgd op uw vakantieadres
op Schiermonnikoog.

Ga naar: smakelijkschier.nl

ONTDEK DE WADDEN

met WandelZoekpagina

WandelZoekpagina

- dagwandelingen
- op alle waddeneilanden
- met uitgebreide routebeschrijvingen
- met gps-tracks
- met wandelkaarten
- ook beschikbaar in wandelapp

WWW.WANDELZOEKPAGINA.NL

Vrouwe Jakoba

SCHIERMONNIKOOG

Bezorgservice - Eetwinkel - Slijterij

- Pizza's
- Pasta's en lasagnes
- Salades
- Vlees- en visgerechten
- Kindermenu's

Badweg 4

0519 - 53 11 73

ook op zondag open

Dekt u alvast de tafel...

www.vrouwejakoba.nl

WINKELN

De openingstijden van de winkels zijn duidelijk zichtbaar aangegeven op de winkeldeuren.

Bakkerij Schuthof

Middenstreek 12, tel. 0519-531265
www.bakkerijSchuthof.nl

Boekhandel Kolstein

Middenstreek 38, tel. 0519-532239
www.kolstein.nl

Drogisterij en kledingwinkel Streek 56

Langestreek 56, tel. 0519-531962
www.streek56.nl

Eetwinkel Vrouwe Jakoba

Badweg 4, tel. 0519-531173
www.vrouwejakoba.nl

Kledingwinkel Kleur aan Zee

Langestreek 17, tel. 0519-531033
www.kleuraanzee.nl

Kledingwinkel Schier Fashion

Middenstreek 29, tel. 0519-531293

Kleding- en cadeauwinkel Rettekete

Middenstreek 11, tel. 0519-531733
www.rettekete.com

Kado en woonwinkel 'T Wente

Langestreek 64, tel. 06-17252628
www.t-wente.nl

Op Struun

Middenstreek 23, tel. 06-46277842
www.opstruun.nl

Pottenbakkerij Hjirre

Middenstreek 27
www.aleidablom.exto.nl

Snoepwinkel 't Peperhúsjen

Middenstreek 42, tel. 0519-531158
www.peperhusjen.nl

Supermarkt SPAR Brunekreef

Middenstreek 2, tel. 0519-531254
www.sparbrunekreef.nl

Doe-het-zelf winkel Dijkstra

Noorderstreek 26, tel. 0519-531762
www.bouwenopschier.nl

Kwekerij De wilde Akelei

Reeweg 3a, tel. 06-24500485
www.dewildeakelei.nl

VVV Schiermonnikoog Shop

Reeweg 5, tel. 0519-531233
www.vvvschiermonnikoog.nl

Watersportwinkel Onder Zeil

Reeweg 8, tel. 0519-720530
www.onderzeil-schiermonnikoog.nl

GALERIES & ATELIERS

Atelier Schier

Atelier Schier organiseert op Schiermonnikoog diverse workshops op het gebied van schilderen, meditatie, zang en juttersgeluk. Het hele jaar door kunt u hier terecht voor familie- en bedrijfsuitjes uitjes. Hou de website en de Lytje Pole Agenda in de gaten voor verrassende projecten, lezingen en workshops!
Tel. 06-53477050, www.atelierschier.com.

KunstFaam

Bij open atelier KunstFaam aan Badweg 5 kunt u kunst kijken en kopen in de wisselende expositieruimte, kunstenaars aan het werk zien in de open werkplaats, én zelf aan de slag in het KunstFaam-Laboratorium. Kunstenaars wisselen

Pottenbakkerij Hjirre

Bij Pottenbakkerij Hjirre is keramiek te zien en te koop waarbij de maakster zich heeft laten inspireren door het eiland. Monniken, eilander huisjes, schelpen en ander natuur gerelateerde keramiek wordt door pottenbakster Aleida Blom ter plekke gemaakt. In de winkel liggen originele producten die alleen op Schiermonnikoog te koop zijn. Daarnaast is het 'Kunstverzameldoosje' van Kunstgroep SJain verkrijgbaar.

elkaar daar af en geven workshops in hun specialiteit, zoals juten met Faam, sculptuur in klei, keramiek en ook workshops tekenen en stempels maken. Deze creatieve sessies zijn voor zowel kinderen, volwassenen als bedrijven. De constante factor binnen KunstFaam is kunstenaars Klasiëna Soepboer, afgestudeerd aan zowel de Academie Minerva als aan de Gerrit Rietveld Academie.. Klasiëna is een geboren en getogen Schiermonnikoogse. Haar werk vindt u op www.klasiena.nl.

Badweg 5, tel. 06-15377415
www.kunstfaam.nl
Geopend donderdag t/m zaterdag van 13:00 tot 17:00 uur.

Atelier Romy

Als de vlag uithangt toont Romy vol enthousiasme haar schilderijen en foto's, in het kleine atelier aan de Langestreek. Ook kunt u deze fotografe boeken voor onder andere bruidsfotografie en familieshoots. Volg Romy alvast op Twitter: @wadfotografen.

Langestreek 7, tel. 0519-531177 / 06-47603896. Geopend donderdag en zaterdag van 14:00 tot 17:00 uur (en als de vlag uithangt).

Middenstreek naast nummer 27,
www.aleidablom.exto.nl.

Galerie Ogygia, Stella van Acker, atelier Romy, Kunstfaam en pottenbakkerij Hjirre tonen Schiermonnikoog op haar meest kunstzinnige wijze. Ook op andere plekken op het eiland verbeelden kunstenaars middels wisselende exposities 'hun' eiland, en mag u zelfs zelf aan de slag!

Galerie Stella van Acker

Al 40 jaar loopt Stella van Acker haast elke dag richting Paal 10 om inspiratie op te doen voor haar schilderijen; in de zomer maar ook op de prachtige winterdagen. Zij maakt zo de herfststormen mee, de stille winterdagen en het vroege voorjaar waar de kleuren verzonken zijn maar waar de eerste leeuwrik bidt in de lucht. Door dit te ervaren weet zij hoe ze de Natuur moet benaderen in haar werk.

"Ik zal nooit een schilderij maken, dat zo mooi is als de Natuur. Daar wil ik ook niet naar streven. Ik wil alleen vol eerbied en aandacht schilderen."

Middenstreek tussen nummer 21 en 23
Bij geen gehoor, tel. 0519-531906
www.stellavanacker.nl.

Galerie Ogygia

In galerie Ogygia kunt u genieten van een wisselende collectie schilderijen, etsen, giclées en keramiek van verschillende kunstenaars. Daarnaast biedt de galerie een diversiteit aan artikelen die ambachtelijk gemaakt zijn. Zoals mondgeblazen glaswerk, uniek aardewerk met een bijzondere achtergrond, zilveren sieraden met edelstenen, Vietnamese lakwerk en nog veel meer. Tevens heeft Ogygia een uitgebreide collectie kunstkaarten, kalenders en agenda's. Coba Harthoorn en Klaske Noordenbos ontvangen u graag in de galerie, waar u geheel vrijblijvend en zo vaak als u wilt kunt binnenlopen. De collectie wisselt regelmatig, dus is er altijd iets nieuws te ontdekken.

Nieuwestreek 7, tel. 06-51890181
www.galerieogygia.nl. Geopend: maandag van 14.00 tot 17.30 uur. Dinsdag t/m zaterdag van 10.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 17.30 uur. Zon- en feestdagen gesloten.

Wist je dat...

er ook in jou een kunstenaar kan schuilen?

EXPOSITIES

Badhotel, Strandhotel, Noderstraun

Ongeveer 800 meter ten noorden van waar nu 'Noderstraun' staat, stond eerst eens de parel van het eiland: het 'Badhotel'. In 1885 liet mr. IE. Banck, eigenaar van het eiland, het grote Badhuis bouwen, twee jaar later was de opening. Het Badhotel had een lichtcentrale en een pompinstallatie die het hotel voorzorg van water. In ongeveer 1916 begon langzaam de duinafslag en uiteindelijk

werd het hotel eind augustus 1924 door ondermijning van het zeewater aangetast. De aangebouwde keuken was toen reeds in zee gestort. Op dat moment logeerde er nog 80 gasten in het hotel, wat wel bewijst hoezeer de rustige vriendelijke badplaats in trek was. In 1924 is het Badhotel verder afgebroken. De expositie is samengesteld uit het archief van Eddie Bakker en is te bezichtigen in restaurant Noderstraun, Badweg 32.

Tineke Langbroek

In de maanden december en januari exposeert Tineke Langbroek in galerie Ogygia. De expositie getiteld 'Kwelders, duinen en strand' bestaat uit kleurige landschappen van Schiermonnikoog. Haar schilderijen kenmerken zich door een losse penseelstreek en zijn opgebouwd met de glaceertechniek. Hierbij werkt zij in lagen van donker naar licht. Licht is dan ook een belangrijk kenmerk in haar schilderijen. Naast het schilderen maakt Tineke glasobjecten d.m.v. glasfusing. Voor deze expositie op Schiermonnikoog heeft zij diverse glasobjecten gemaakt zoals wadvogels en ijsvogels, maar ook abstracte objecten geïnspireerd op de natuur van Schiermonnikoog.

Galerie Ogygia
Nieuwestreek 7
www.galerieogygia.nl

What a Wonderful World

Een poster tentoonstelling van verscheidene rijwiel producenten uit Nederland en andere aangrenzende landen. Deze posters komen uit het archief van Kees Soepboer. De ontwerpen van deze posters zijn rond 1900 gemaakt en daarom een prachtig voorbeeld van het begin van de rijke Nederlandse fietshistorie. Soepboer Rijwielverhuur, Paaslandweg 1

Ogygia

De galerie heeft een wisselende collectie schilderijen, etsen, giclées en keramiek van verschillende kunstenaars uit alle windstreken van het land. Allemaal met een link naar het eiland. Daarnaast biedt de galerie een grote diversiteit aan van artikelen die ambachtelijk zijn gemaakt. Zoals uniek aardewerk met een bijzondere achtergrond, zilveren sieraden met edelstenen en een uitgebreide collectie kunst kaarten.

De reddingboot in oorlogstijd

Tot medio mei is wisselexpositie 'De reddingboot in oorlogstijd' te zien in het Bunkermuseum Schlei. De expositie geeft in woord en beeld informatie over de NZHRM tijdens de Tweede Wereldoorlog, informatie over verschillende acties van de eilander strandreddingboot 'Johan de Wit' en andere reddingsacties rond Schiermonnikoog. Tevens zijn diverse voorwerpen en materialen te zien zoals reddingsmiddelen uit die tijd, modellen van schepen en andere voorwerpen die te maken hebben met reddingsacties.

Kunstgroep Sjain

Deze vereniging heeft als doel om kunst op Schiermonnikoog onder de aandacht te brengen. Kunstgroep SJain is in 2016 opgericht en bestaat uit 6 leden: Aleida Blom, Coba Harthoorn, Garda Meerdink, Klasiena Soepboer, Klaske Noordenbos en Romy Dam. Allen werkzaam in en met kunst op Schiermonnikoog. SJain is het eilander woord voor kijken. Kijk naar Sjain op Facebook.

Bezoekerscentrum

Van november tot en met maart is er een expositie van leden van FRIA, de beroepsvereniging voor Beeldend Kunstenaars in Noord-Nederland. Ook is in het bezoekerscentrum de tentoonstelling 'Klaas Onnes, kapitein en schilder' te zien. Diverse werken van deze oudeilander veerbootkapitein zijn door de cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer verzameld en worden in een fraaie tentoonstelling gepresenteerd. In de permanente expositie 'Landschappen van het eiland' maak je kennis met de verschillende landschappen op Schiermonnikoog en kun je zeedieren in actie zien in het zoutwateraquarium.

Wrakhout

Impressies samengesteld uit alle mogelijke zaken die in de vloedlijn gevonden zijn, met als belangrijke basis een houtje of houten plankje. De wrakhout-bootjes zijn allemaal uniek, en krijgen door het diverse materiaal fantastische vormen: symbolen van vrijheid, reizen en ontdekken. Harm Carrette toont zijn bootjes in de oude schuur waar 's winters de paarden gestald staan.

Van der Molenpad 13, tel. 0519-531633
www.wrakhoutschiermonnikoog.nl

Klaas Onnes

In de zaal van 't Heer en Feer in het bezoekerscentrum is dit seizoen de expositie 'Klaas Onnes, kapitein en schilder' te zien. Klaas Onnes (1893-1971) voer meer dan 40 jaar (waarvan 32 jaar als kapitein) op de veerboten van Oostmahorn naar Schiermonnikoog en terug. Daarnaast was hij een hartstochtelijk amateurschilder. Hij schilderde zijn wereld van schepen, zee en eiland. Op dit schilderij van Klaas Onnes uit ca. 1947 ziet u "Ochtendnevel bij Oostmahorn".

Daarnaast werd dit jaar het themanummer van 't Heer en Feer aan hem gewijd, geschreven door zijn kleindochter Joke Gaasendam-Onnes. Het themanummer is, zo lang de voorraad strekt, nog verkrijgbaar.

Meer informatie: www.theerenfeer.nl.

Wist je dat...

de bundel Dichten over de Zee onlangs is verschenen?

BOUW/KLUS/INSTALLATIE/
SCHILDER BEDRIJVEN

Klusbedrijf D. Dam

tel. 0519-531177

Bouwbedrijf Dijkstra

tel. 0519-531762

Bouwbedrijf Meintema-Hiemstra

tel. 0519-531276

Installatiebedrijf Vlasma

tel. 0519-531345

Schier Schilders

tel. 0519-531082

ETEN & DRINKEN

Café It Aude Beuthûs

Nieuwestreek 6, tel. 0519-531460

www.cafeboothuis.nl

Cafetaria De Halte

Reeweg 4, tel. 0519-531256

www.schiermonnikoog-horeca.nl

De Koffiekajuit

Langestreek 17, tel. 0519-532075

www.smakelijkschier.nl

Tox Bar

Reeweg 7, tel. 0519-531373

www.toxbar.nl

Drink- & Eethuis De Berkenplas

Pr. Bernhardweg 1, tel. 0519-531570

www.schiermonnikoog-horeca.nl

Familierestaurant 't Wantij

Langestreek 11, tel. 0519-531526

www.smakelijkschier.nl

Hotel, wijnbar & bistro De4dames

Langestreek 9, tel. 0519 531133

www.de4dames.nl

Hotel Duinzicht

Badweg 17, tel. 0519-531218

www.hotelduinzicht.nl

Hotel Graaf Bernstorff

Reeweg 1, tel. 0519-820050

www.bernstorff.nl

Hotel Van der Werff

Reeweg 2, tel. 0519-531203

www.hotelvanderwerff.nl

Hotel Brasserie Om de Noord

Langestreek 66, tel. 0519-700200

www.hotelomdenoord.nl

Restaurant Noorderlicht

Middenstreek 3, tel. 0519-346616

Restaurant Marina (jachthaven)

Reeweg 27, tel. 06-27860833

www.marinaschier.com

LEES VERDER OP PAG 34

MUSEA

Rariteitenkabinet Gribus

In de receptie van It Aude Kolonyhûs aan de Badweg vind je de Gribusmannetjes die de afgelopen jaren op allerlei festivals in oude caravans hebben rondgereisd. Ook kom je hier een draak op sterk water tegen. Deze is ooit door Martin Roemers, zoon van de vuurtorenwachter, vlakbij bij de vuurtoren is gevonden. Verder vind je hier de oude typemachine van Graaf von

Bernstorff, geschonken door Auke Talsma, de kapiteinspet van Klaas Visser, blikseminslag, rariteiten van Stones fan en eilandgek Boudewijn Buch, de aorta van een potvis, de hele walvisvangst op de Willem Barentsz levendig in beeld gebracht en nog veel meer. Kom je verwonderen en verbazen!

Openingstijden: zaterdag, zondag en woensdag tussen 11:00 en 13:00 uur

www.itaudekolonyhus.nl

Bunkermuseum Schlei

Het museum is gevestigd in de Seeburgbunker aan het einde van de Prins Bernhardweg (voor het strandpaviljoen de Marlijn naar links, bij het kanon). Het bunkermuseum wordt geëxploiteerd door de Stichting Bunkermuseum Schlei. De stichting heeft tot doel het verzamelen en bewaren en tentoonstellen van goederen en kennis over de Tweede Wereldoorlog op het eiland Schiermonnikoog. De goederen en andere materialen worden tentoon-

gesteld in de Seeburgbunker, tijdens de Tweede Wereldoorlog de communicatiebunker in de radar stelling/dorp Schlei. Vanuit deze bunker werd de radar informatie doorgeleid naar de vliegbasis Leeuwarden waar jagers van de Luftwaffe gestationeerd stonden.

Openingstijden: Elke zondag van 13:00 - 16:00 uur Vanaf de voorjaarsvakantie t/m de kerstvakantie: Woensdag van 13:00 - 16:00 uur. Gesloten wegens verbouwing: 7 januari t/m 16 februari.

info@bunkermuseumschlei.nl

en 0519-531701

Andere bunkers en objecten

Het Bunkermuseum Schlei heeft nog twee bunkers opengesteld. De eerste is een kleine munitiebunker op de hoek bij het Westerhofpad. De tweede is de aggregaat bunker van de stelling Schlei, bij de fietsenstalling aan het eind van de Prins Bernhardweg. Hierin staat o.a. een aggregaat die er in de Tweede Wereldoorlog ook heeft gestaan. Naast deze twee bunkers heeft het Bunkermuseum Schlei verschillende voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog tentoongesteld achter de muziekkoe-

pel het Beukenootje in het centrum van het dorp. De twee bunkers en de voorwerpen in het dorp zijn elke dag te bezichtigen.

Schelpenmuseum PAAL14

De herfst- en wintermaanden staan op de eilanden bekend als de periode waarin de meeste stormen voorkomen. Zo'n storm zorgt dan dat het strand soms helemaal onder de woeste golven verdwijnt! In het Schelpenmuseum kun je schatten uit verschillende wereldzeeën als schelpen, barnsteen, botten, scheepswrakken en nog veel meer bewonderen. Het Schelpenmuseum heeft boekjes over de vogels, planten, schelpen, vlinders en paddenstoelen van Schiermonnikoog uitgegeven en er zijn originele souvenirs te koop zoals barnsteen van Schiermonnikoog en strandvondsten in lijstjes of op strandhout. Nieuwsgierig geworden? Kom langs om de schatten uit de zee te bewonderen en daarna zelf op pad te gaan!

Openingstijden: Alle dagen geopend tussen 14:00 - 17:00 en 20:00 - 22:00 uur

www.schelpenmuseum.nl en 0519-531663

Haal met inheemse planten nieuwe bezoekers naar uw tuin of balkon. Zo verschaft u voedsel aan vlinders, zweefvliegen en tal van andere insecten. Voedsel dat in de natuur onder druk staat. Het assortiment van kwekerij *De wilde Akelei* bestaat uit ruim 50 inheemse planten en 20 kruiden, gekweekt zonder bestrijdingsmiddelen en toevoegingen. Planten die u en uw leefomgeving iets extra's geven en eenvoudig te vervoeren zijn!

DE GROENE TIP VAN SCHIERMONNIKOOG

Claudine – Parijs:
"Het herinnert mij aan Schiermonnikoog!"

Arjen – Rotterdam:
"Genieten van uw planten op ons dakterras!"

Henno's voorjaartips . . .

Weideklokje

Marokkaanse Munt

Beemdkroon

KWEKERIJ DE WILDE AKELEI – REEWEG 3a – DIRECT NAAST VVV
 info@dewildeakelei.nl – www.dewildeakelei.nl – 06.24.500.485

Bij inlevering van deze bon ontvangt u

10% korting op een bootdoosje met 6 planten

Geldig t/m 31-3-'19
 en voor alle planten / kruiden

Natuurmonumenten

Schiermonnikoog

NOVEMBER WANDELMAAND

Met warme jas en stevige wandelschoenen aan begint het uitwaaien pas echt!

Een maand vol leuke wandelingen & excursies, met en zonder gids, waarbij nauw wordt samengewerkt met Natuurmonumenten.

www.vvvschiermonnikoog.nl/wandelmaand

De winkel op Schiermonnikoog voor

- Souvenirs
- Eilandgidsen
- Wandelroutes
- Postzaken
- Kadootjes

U kunt bij ons ook pinnen.

Reeweg 5 tel. 0519-531233

HISTORIE

't Heer en Feer

Cultuurhistorische Vereniging

De Vereniging stelt zich ten doel het opsporen, registreren en zo mogelijk zelf verzamelen, bewaren en onderhouden van het eilander erfgoed in de ruimste zin van het woord.

Zou je wel wat meer willen weten van de geschiedenis van us Lytje Pole? 't Heer en Feer komt drie keer per jaar met een tijdschrift waarin iedere keer weer bekende en minder bekende historische

feiten worden uitgediept. Prachtig om te lezen en op zoek te gaan naar herkenning zoals verschillende familiegeschiedenissen achter de voordeuren.

Samen met 't Heer en Feer

't Heer en Feer bundelt de krachten om met derden waar nodig monumenten op te richten en te onderhouden. Ook wil ze graag een accommodatie verwerven en onderhouden ten behoeve van het bewaren, onderhouden en publiekelijk tonen van het kostbare eilander erfgoed. Leden en vrijwilligers zijn onmisbaar en uiteraard zijn nieuwe leden van harte welkom.

Dorpsomroeper

Ondanks dit tijdperk van snelle media als twitter en facebook, gaat er op het eiland nog steeds een dorpsomroeper rond om allerlei zaken van belang aan te kondigen.

Oud Schiermonnikoog op Facebook

Foto's vangen de tijd. Ze vertellen verhalen en herbergen herinneringen: oude geliefden of bekenden, een vervlogen jeugd of tijd, een favoriete plek. Dierbare foto's met een verhaal. Een verhaal dat velen kunnen aanvullen.

Op de facebook pagina Oud Schiermonnikoog vind je een steeds groter wordende verzameling van meer dan 6500 foto's van particulieren, belangeloos beschikbaar gesteld. Initiatiefneemster Heleen Faber beheert deze pagina met grote zorgvuldigheid. De groep telt nu al meer dan 2300 leden zowel op Schiermonnikoog als ver daarbuiten (de VS, Indonesië, Australië en Zuid-Afrika). Kom kijken en sluit je aan!

Foto: 2 maart 1987 - de wereld is van glas (dia van Aukje Faber).

Winter 1956. Geen boot, dan maar het vliegtuig! Met zonnebril: juf Ginhoven en Janneke Hooghart, met drie zusjes Schut. foto:archief Bauke Henstra

Collectie

In de afgelopen halve eeuw zijn er veel documenten, boeken en andere voorwerpen met cultuurhistorische waarde verworven. Deze collectie is grotendeels opgeslagen in de werk- en archiefruimte van 't Heer en Feer in het Dorpshuis op Schiermonnikoog. Scholieren, studenten, wetenschappers, schrijvers, kunstenaars en andere belangstellenden kunnen de collectie raadplegen. Kijk voor openingstijden op de website van 't Heer en Feer.

Koningshuis

De gemeente Schiermonnikoog heeft het historische pand aan de Nieuwestreek 1 tijdelijk ter beschikking gesteld aan 't Heer en Feer.

In de voormalige hoofdonderwijzerswoning van meester Henk Koning in het centrum van het dorp, beter bekend als het Koningshuis, is een expositie ingericht waar aandacht wordt geschonken aan de eilander taal, de zeevaartschool, de walvisvaart, de strandpalen en oorlogs- en drenkelingenbegraafplaats Vredenhof. De gastvrouwen en -heren van het Koningshuis, welke in 1876 met hulp van koning Willem III is gerealiseerd, heten u van harte welkom en kunnen u nader informeren over de

verschillende onderwerpen. Kijk rond en neem plaats om een blik te werpen in de oude Dorpsbodes of om foto's en korte films te bekijken. Door de knusse, huiselijke sfeer ontstaan bijzondere gesprekken; mensen blijken veel raakvlakken met elkaar en het eiland te hebben, halen herinneringen op en vullen elkaars verhalen aan. Gelezen in het gastenboek: "Zeer bijzonder en interessant!" en ook "Eindelijk een plek waar ik met mijn vragen terecht kan."

De nieuwe vuilniswagen van 1952

De heer Van Breeden uit Dokkum was in de jaren vijftig een bekende bezoeker op het eiland. Hij kwam hier minstens een paar keer per jaar en ging bij de boeren langs; hen iets verkopen of hun wagens repareren.

Hij was namelijk wagenbouwer en had een smederij. Het is met name zijn schoonzoon Kuiper geweest die een belangrijk aandeel heeft geleverd in de vernieuwing van de vuilniswagen van 1952. Hij heeft een zodanig mechaniek in deze wagen aangebracht dat deze wagen voortaan zijn lading, door een kiepbeweging naar achteren, efficiënter kon lossen op de toen op het eiland nog in gebruik zijnde vuilnisbelt.

Eilander taal

Het Schiermonnikoogs is waarschijnlijk ontstaan in de tijd van de zeevaart en lijkt een mengeling van Oud-Fries met Scandinavische invloeden. Zoals veel lokale talen is ook deze aan het verdwijnen, maar het blijft gelukkig op schrift behouden.

Er zijn boeken, dichtbundels en zelfs een woordenboek met meer dan 30.000 woorden. Er is een zogenaamde 'taalroute' die middels een wandeling langs een aantal gedichten in de eilander taal leidt. De taalsteen op de foto is te vinden bij Noderstraun en betreft een gedicht van Pita Grilk.

Op www.theerenfeer.nl kun je de gedichten als geluidsfragment beluisteren. Ook vind je hier de vertaling.

HULPDIENTEN OP SCHIERMONNIKOOG

De brandweer: tegen vuur en vlam op het mooie Schiermonnikoog!

Brandweerman of -vrouw op Schiermonnikoog. Dat is, net als het voor de andere hulpverleningsdiensten op het eiland geldt, een bijzonder vak.

In de zomer van 2018 waren er in korte tijd een aantal natuurbranden op het eiland. Door de inzet van de brandweer, aangevuld met de watertanks van het ondersteuningspeloton van de brandweer, konden deze effectief bestreden worden. In totaal is er een gebied van 16.000 m² ten prooi gevallen aan de vlammen.

De post Schiermonnikoog valt onder de Veiligheidsregio Fryslân. Voorheen regelde men op het eiland bijna alles zelf, met name het opleiden en het oefenen. Dit heeft inmiddels een andere opzet gekregen. Veel contact is er met de 'vaste wal' voor het opdoen van kennis en kunde. Oefenen gebeurt natuurlijk nog steeds veel op het eiland.

Het materieel gaat uiteraard met de tijd mee. In 2017 is een nieuwe tankautospuiter in gebruik genomen. Deze moet bijdragen aan een grotere zelfredzaamheid van het eiland. Bij personele zaken is ook veel veranderd. Voorheen stond de teller wat betreft personeel soms op meer dan 20 vrijwilligers. Tegenwoordig bestaat de ploeg uit 14 vrijwilligers

om brandweerhulp te bieden, allen even enthousiast. Deze inkrimping vergt de nodige discipline binnen het korps maar zal het plezier in het vak niet onderdrukken. Want dát is door de jaren heen nooit veranderd!

De brandweer op Schiermonnikoog is al die jaren, ondanks de vele wisselingen in bezetting en de verandering van kazerne locatie, een hele hechte club mensen gebleken. Een groep vrijwilligers die vakbekwaamheid uitstekend combineren met gezelligheid. Een divers gezelschap vanuit de gehele samenleving van het eiland. Zij hebben vertrouwen in elkaar, maar zij geven ook vertrouwen aan de kleine gemeenschap die Schiermonnikoog heeft om het een zo brandveilig mogelijk leven te kunnen bieden.

Op het eiland is het relatief rustig als er naar incidenten wordt gekeken. Daarom is het altijd mooi te horen dat wanneer er zich wel iets voordoet, de mensen blij zijn dat de vakbekwame brandweer dag en nacht paraat staat.

KNRM

35 Vrijwilligers en 1 beroepsschipper waken over de wateren rondom het eiland. De reddingboten Koning Willem I, Edzard Jacob en de speciale truck zijn 24 uur per dag paraat. Meer informatie:

www.knrm.nl/schiermonnikoog. Ook is KNRM Schiermonnikoog te volgen via Facebook en Twitter. Veerweg 5, tel. 06-51541970

Politie

De politie Schiermonnikoog maakt deel uit van het team Noord-Oost Friesland, waarvan de teamleiding vanuit het politiebureau in Dokkum werkzaam is. Naast de opsporings- en handhavingstaak van de politie heeft het eilander team ook een hulpverleningstaak bij rampen en ongevallen.

Voorstreek 28
tel. 0900-8844

Op de hoogte blijven? Volg de politie op [facebook.com/politieschiermonnikoog](https://www.facebook.com/politieschiermonnikoog).

GGB de Wadden

Grootschalige Geneeskundige Bijstand opereert onder de Regionale Ambulancevoorziening (RAV), de Veiligheidsregio Fryslân en de Gemeente Schiermonnikoog. Het team bestaat uit 10 personen, inclusief chauffeurs, en volgt maandelijks trainingen gegeven door iemand van het RAV. Dit kan theoretisch zijn, maar ook praktijk gericht. Daarnaast is er 1 of 2 keer per jaar een multidisciplinaire oefening samen met ambulance, brandweer en het ondersteuningspeloton van de brandweer.

Ambulance

UMCG Ambulancezorg en Ambulancezorg Fryslân verzorgen de ambulancedienst op Schiermonnikoog. Deze dienst beschikt over één continu bemande ambulance, plus één reserveambulance. Wanneer iemand met spoed naar het ziekenhuis moet, kan dit met een ambulance op de veerboot, met de reddingsboot of met een helikopter. Deze keuze is afhankelijk van de urgentie, beschikbaarheid en weersomstandigheden.

ETEN & DRINKEN

Paviljoen Paal 3

Badweg 145, tel. 06-30347782
www.paviljoenpaal3.nl

Restaurant Noderstraun

Badweg 32, tel. 0519-531940
www.restaurantnoderstraun.nl

Restaurant/ijsalon Ambrosijn

Langestreek 13, tel. 0519-720261
www.ambrosijn.nl

Restaurant/pizzeria De Ware Jakob

Langestreek 46, tel. 0519-531687
www.dewarejakob.nl

Schiermonnikogervishandel

Noorderstreek 38, tel. 0519-531743
www.schiermonnikogervishandel.nl

Strandhotel & Beachclub Zandt aan Zee

Badweg 117, tel. 0519-531566
www.zandtaanzee.nl

Strandpaviljoen de Marlijn

Prins Bernhardweg 2, tel. 0519-531397
www.demarlijn.com

VERHUUR

Fietsenverhuur Schiermonnikoog

Middenstreek 10 en Badweg 6
tel. 0519-531104 / 06-23354618
www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Fietsenverhuur Soepboer & Schierfiets

Paaslandweg 1 en Noorderstreek 32
tel. 0519-531636
www.fietsenverhuurschiermonnikoog.com

Kindermeubilair

Fam. A. Holwerda
Reddingsweg 38
tel. 0519-531754 / 06-57040314 (vooraf reserveren)

Speluitleen

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-29398251
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Linnenverhuur Schiermonnikoog

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-52608105
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Schierlinnen

tel. 06-12896892
www.schierlinnen.nl

SCHOONMAAK

Schoonmaakbedrijf Schierglas

tel. 06-12896892
www.schierglas.nl

FESTIVAL 29 DECEMBER 2018

Midwinterfestival Schiermonnikoog

In 2005 begon het festival klein en intiem. Acts en voorstellingen passend in een huiskamer, dat was de insteek van het festival en dat is het nog steeds. Door het enthousiasme van de festivalgangers is het uitgegroeid tot een 2-jarlijks evenement.

Altijd tussen Kerst en Oud en Nieuw, ditmaal op 29 december 2018.

De datum in 2020 staat al vast, namelijk ook 29 december. Dit in overleg met de Rotary die jaarlijks de bingo en de fakkeloptocht organiseert.

Vrijwilligers

De vele vrijwilligers die zich altijd melden bij de organisatie zetten zich geheel belangeloos in en dat begint eigenlijk al bij de kaartverkoop. Niet digitaal, maar 'gewoon' in de voorverkoop de dag voor het festival. Een lange rij vormt zich al in de zeer vroege morgen want de kaartjes zijn beperkt beschikbaar. Een nummer wordt getrokken en het wachten begint. Bij sommige voorstellingen zijn 'maar' 15 kaartjes beschikbaar door de kleinschaligheid. Te laat komen is dus geen optie. Sinds jaar en dag zorgen Roland Sikkema en Henk Hockelmann voor verwarming door warme chocolademelk te schenken, waardering alom voor deze start van het festival. De toon is gezet.

Zodra de deur van het Bezoekerscentrum opengaat, kunnen de bezoekers hun kaartjes kopen die zij van tevoren al hebben uitgezocht in het breed verspreide programmaboekje. Gewoon cash, want een pinautomaat is niet aanwezig. De uitverkochte acts, voorstellingen, workshops en concerten worden aangegeven op een schoolbord, zodat iedereen op de hoogte blijft. Lekker ouderwets, maar oh zo gezellig.

Elk jaar proberen we een gevarieerd programma te maken. De Midwintercommissie, bestaande uit Esther Hagen, Tineke Mozes, Chris Wiersema, Eelke van der Heide, Wendy Dam, Louis Wiersema en Monique Talsma, koppelen acts aan locaties. Locaties worden gekoppeld aan een gastvrouw/heer met als regel dat de locaties in het dorp moeten liggen i.v.m. de bereikbaarheid.

Kom op Verhaal

Van 2005 t/m 2010 was er jaarlijks een Midwinterfestival, maar de belasting voor de organisatie was dusdanig hoog, dat toen is besloten dat het een tweejaarlijks evenement moest worden. Vandaar dat in 2018 het tweede lustrum van het festival georganiseerd en gevierd wordt. In 2018 was Leeuwarden/Friesland de culturele hoofdstad van Europa. Schiermonnikoog heeft zich aangesloten en heeft onder het thema 'Kom op Verhaal' vele activiteiten, voorstellingen, workshops en verhalen georganiseerd. Als Midwinterfestival sluiten wij dit culturele jaar af op Schiermonnikoog met als thema 'Kom op Verhaal' in een maritiem jasje, passend op ons eiland.

Opening

Elk festival openen we op een bijzondere manier. Nadat de bussen het dorp verlaten voor de boot van half 2, verzamelen we en geeft de Midwinterkoning(-in) het stokje door aan haar/zijn opvolger. In 2016 was Lizette Oldenburger de Midwinterkoningin, zij was in het gezelschap van haar dochter Midwinterprinses Stefanie. De nieuwe koning(-in), gekozen door de af te treden koning(-in), blijft geheim tot de opening om 13:05 uur. Bezoekers verzamelen zich op de Reeweg tussen hotel Van der Werff en het Beukenootje. Om 13:25 uur is het festival officieel geopend en vanaf 13:30 uur begint het programma. Op het Willemschhof creëren we weer een ontmoetingsplek met hapjes en drankjes in de 'Tent' en daarnaast een juttersdorp, kijk- en luisterdozen, flessenpost en veel meer. Een kaartje kopen is in enkele gevallen noodzakelijk en terug te vinden in het programmaboekje.

Op diverse locaties wappert de Midwintervlag, huiskamers vullen zich met muziek en verhalen, je voelt de intieme sfeer. In de avond is er traditiegetrouw een Snertconcert,

een cabaretoorstelling in het Dorps-huis van eilander David de Boer en een klassiek eindconcert. Dit in samenwerking met Georges Mutsaerts van het Kamermuziekfestival, dat sinds jaar en dag in oktober op het eiland georganiseerd wordt. Toegankelijke klassieke muziek, dit jaar van Trio d'Encore, bekend van de Tour de France 2017 (ja, zij stonden bovenop een camper te spelen) en Podium Witteman.

Afsluiting

Na het concert in het Cultureel Ontmoetingscentrum Schiermonnikoog verzamelen we buiten om gezamenlijk naar de afsluiting te gaan. Heeft u niet de gelegenheid om naar één van de avondprogramma's te gaan, dan bent u van harte uitgenodigd om met ons naar de sluiting te lopen. Dit jaar openen en sluiten we het festival verrassend spetterend en muzikaal.

Mocht het festival van 2018 u zijn ontgaan, zet 29 december 2020 maar alvast in uw agenda, welkom!

ONTSPANNING

Schierzeep

Schierlinnen wilde afgelopen jaar haar gastenzeepjes verduurzamen en benaderde biologische zeepziederij Werfzeep om samen met Kwekerij De wilde Akelei een handgemaakte biologische zeep te maken die echt van het eiland komt. Na enig experimenteren is gekozen voor watermunt en veldsalie, die met veel liefde en speciaal voor de zeep worden grootgebracht bij De wilde Akelei. Het zeezout zorgt ervoor dat de zeep zacht scrubt en mooi schuimt. Schierzeep is op het eiland verkrijgbaar bij de VVV, Kleur aan Zee, het Bezoekerscentrum en bij Kwekerij De wilde Akelei. Online kan het besteld worden bij www.werfzeep.nl

Studio Kleur aan Zee

De Schierse landschappen ondergaan elk jaargetijde een spectaculaire metamorfose met prachtige kleuren en tinten. Kleuranaliste Monica neemt u in haar kleurenstudio aan de Langedijk mee op jutterstocht langs deze seizoenen. In de natuur zijn vormen altijd in harmonie, dat geldt ook voor de mens. Monica kijkt samen met u hoe lichaamslijnen in overeenstemming zijn met snit, materiaal, textuur, dessin en andere details van kleding. Aansluitend biedt Kleur aan Zee een wandeltocht over het eiland om te zien hoe de natuur barst van de kleuren.

Meer informatie: www.kleuraanzee.nl of bel 0519-531033

Expeditie Schier

Kan het nóg leuker?! Een gaaf escape spel tijdens lunch, diner of borrel! Duik in de eilander geschiedenis op expeditie met "de Mysterieuze Mees Toxopeus" bij de Tox Bar. Of laat je meevoeren met "het Mysterie van het verdronken Badhotel" in Restaurant Noderstraun, Schiermonnikoog. Sherlocks gereed en wees op je hoede!

Yoga op Schiermonnikoog

Doe een keer mee en geniet van deze beleving, een ontspannen begin of einde van je dag! Een uur voor jezelf, aandacht voor je eigen lichaam. Je geest komt tot rust. De natuur van Schiermonnikoog versterkt deze ervaring. Kom alleen of samen met je kind; een uurtje aandacht voor elkaar en samen lekker bezig zijn. Yoga op Schiermonnikoog is voor iedereen die al aan yoga doet of wil kennis maken met yoga. Interesse? Ook voor een groep, familie of feest kun je gerust contact opnemen. In de zomermaanden hebben we op zondag een ochtendsessie aan zee. Heerlijk om in alle vroegte het eiland te ervaren door meditatie en bewegen en zo je volledig opgenomen te voelen in de natuur van Schiermonnikoog. Een beter begin van de dag kun je je niet wensen! Check de kleurrijke Lytje Pole Agenda of kijk op onze website voor lessen, workshops of weekends.

Meer informatie: www.yogaopschiermonnikoog.nl of bel 06-28961215

VoetenKracht

Voor alle voorkomende klachten aan uw voeten, maar ook voor een verwenbehandeling, kunt u bij mij terecht. In een prettige ruimte en met een vanzelfsprekende kwaliteit.

Voetverzorging
Wil Meijer
Martjeland 2
tel.06-16810646

Pedicure/manicure

Even tijd voor uzelf... Laat uw handen en/of voeten eens vakkundig behandelen of neem een gezichtsbehandeling tijdens een bezoek aan mijn praktijk in het Medisch Zorgcentrum. Alleen op donderdag en uitsluitend op afspraak.

Meer informatie:
bel 06-30962569

Wandelcoach

Je ontspant in de natuur, zeker op Schiermonnikoog. Om je heen is ruimte en rust. Al lopend in de natuur kom je van alles tegen. Dingen die iets oproepen, iets losmaken, waardoor je contact legt met de eigen 'binnenwereld'. Wandelcoach Josje Kooistra laat je deze kracht van de natuur en inzicht in je eigen situatie ervaren in wie je bent en welke keuzes je maakt.

www.wandelcoachopschier.nl en 06-55194761

Bioscoop

Gezellig een avondje uit? Hou dan de agenda op www.vvvschiermonnikoog.nl in de gaten want in het Dorpshuis vertoont de eilander bioscoop regelmatig recente en premièrefilms op groot scherm. Voor jong en oud is altijd wel een geschikte film te vinden: comedy-, drama- of familiefilms. Daarnaast worden regelmatig themafilms gedraaid.

Pluktuin

In 'de Tuin naast de Branding' telen wij groente, (klein-) fruit en bloemen. Duurzaam, lokaal en zonder chemische bestrijdingsmiddelen of kunstmest. Zaden en plantgoed zijn zoveel mogelijk biologisch aangekocht. Door met aandacht voor de aarde te zorgen en het bodemleven te stimuleren, creëren wij een omgeving waarin de gewassen goed kunnen groeien en bloeien. Als de winter rust begint, gaan wij klussen doen en ons voorbereiden op volgend jaar. Krijg je zin om daarbij te helpen? Er is altijd iets te doen. Je bent van harte welkom om eens te komen kijken. De Tuin naast de Branding is open zolang er bloemen en groente zijn te oogsten. Dit is sterk afhankelijk van het weer. Je vindt de pluktuin aan de Heereweg 2h op het perceel ten oosten van boerderij de Branding.

Meer informatie: www.detuinnastdebranding.nl of bel 06-57967397

Lotus Massage

Een behandeling bij Massage Praktijk Lotus aan de Langedijk geeft uw lichaam de aandacht die het nodig heeft. Respect, rust en ontspanning zijn een voorwaarde voor een massage. Een massage behandeling draagt bij tot een vitaliserend en zelfhelend vermogen van lichaam en geest. Nek- schouder en rugklachten kunnen zo nodig extra aandacht krijgen. Een heerlijke ontspanningsmassage geeft uw lichaam meer energie en zorgt voor een betere balans.

Meer informatie: bel 06-13551226.

Schoonheidssalon Beau Visage

Beau Visage is een schoonheidssalon, gevestigd aan de Middenstreek. U kunt hier terecht voor een groot aantal behandelingen. Schoonheidsspecialiste; Pedicure; Bruidsmake-up; Nagelstyliste en Permanente make-up. Alle behandelingen zijn alleen op afspraak!

Meer informatie: Facebook pagina Beau Visage of bel: 06-46304292

Bibliotheek

Kom naar de bieb wanneer je een krantje wilt lezen, een mooie roman wilt lenen, iets op internet op moet zoeken of een speciaal boek over Schiermonnikoog of de Wadden wilt halen. Ook om te printen of je laatste favoriete tijdschrift te lezen is de bieb het juiste adres. In de vakantie af en toe toch nog even werken? Er zijn computers beschikbaar, er is gratis WIFI, een grote leestafel en koffie en thee. Kinderen tot 18 jaar zijn gratis lid. Naast onze uitgebreide collectie heb je ook de keuze uit duizenden E-book en luisterboeken. Ben je elders in Nederland lid dan kun je gratis gastlenen op vertoon van je pasje. Er zijn regelmatig lezingen en workshops.

Kijk voor data en meer informatie in de gratis Lytje Pole Agenda en op www.vvvschiermonnikoog.nl

Massing Massage

Bij Massagepraktijk Massing aan de Sintebloem kunt u terecht voor een sportmassage, klassieke ontspanningsmassage, drukpuntmassage, traditionele Thaise massage of een combinatie van verschillende therapeutische massagetechnieken. Alles ter verbetering van zowel lichamelijke als emotionele klachten, of gewoon ter ontspanning...

Meer informatie: www.massing-massage.nl of bel 06-12952887

GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG

Gemeentehuis

Het oudste deel van het gemeentehuis aan de Nieuwestreek werd gebouwd in 1857. Toen het gemeentehuis later wit werd geschilderd, kreeg het de bijnaam 'het Witte Huis'. In het Witte Huis bevinden zich de raadzaal annex trouwzaal en twee vergaderkamers.

In 2006 is de nieuwe kantoorvleugel van het gemeentehuis gebouwd, waarin zich het kantoorgedeelte en archief bevinden. Voor 1857 vergaderde men in het café van het voormalige recht-, raad- en posthuis van het eiland, op de plaats waar nu Hotel van der Werff is gevestigd.

Houd rekening met elkaar

Tussen de strandovergangen Badweg (oostelijk van strandpaviljoen Paal 3) en strandpaal 5 (westelijk van strandovergang Jacobspad) is het toegestaan om onder andere te vliegeren, kitesurfen en strandzeilen. Vliegeraars: gebruik bij voorkeur een vlieger die geen overbodig geluid maakt, kijk goed uit en zorg ervoor dat u ruim afstand houdt van mensen en dieren. Komt de huifkar in de buurt of zijn er ruiters? Neem dan uw vlieger even in (niet neerhalen).

Wandelaars en overige strandgebruikers: het activiteitenstrand op Schiermonnikoog is relatief klein. Omdat dit stuk strand is aangewezen voor het uitvoeren van deze activiteiten moet u zich er dus van bewust zijn dat er snelle voertuigen voorbij kunnen komen.

Houd daarmee rekening, zeker met kleine kinderen en loslopende honden. Vanzelfsprekend houden de vliegeraars rekening met u, maar mocht u behoefte hebben aan meer rustig recreëren raden wij aan een ander stuk strand te kiezen.

Drones

Op Schiermonnikoog hebben we liever niet dat u met een drone vliegt. Drones passen niet in het natuurgebied en zij verstoren de rust die wij en onze gasten waarderen. Daarnaast is het verstoren (laten opvliegen) van vogels en andere dieren strafbaar. Ook mag u niet vliegen in de no-fly zone, die een groot deel van Schiermonnikoog beslaat. Vliegt u toch met een drone? Houd u dan aan de regels.

Gemeenteraad

De gemeenteraad van Schiermonnikoog bestaat uit negen leden, afkomstig van de drie plaatselijke partijen: Samen voor Schiermonnikoog, Ons Belang en Schiermonnikoogs Belang. Het college wordt gevormd door de burgemeester en twee wethouders.

Strandvonder

In alle aan zee grenzende gemeenten wordt het beheer van de strandvonderij uitgeoefend door de burgemeester. U kunt uw vondsten melden bij de politie.

Strandrolstoel

Ook minder validen kunnen optimaal van het eiland genieten. De gemeente stelt gratis speciale strandrolstoelen beschikbaar, te vinden bij strandhotel Noderstraun aan de Badweg en strandpaviljoen De Marlijn aan de Prins Bernardweg.

Afval

In elke wijk staat een huisvuilcontainer. Hier kunt u groente- en fruitafval, kunststoffen, drankenkartons en metalen in deponeren. Afvalinzamelaar Omrin scheidt dit afval achteraf. De vuilcontainers opent u met een speciale sleutelhanger.

Glas kunt u op meerdere plekken kwijt in glasbakken. Het oud papier wordt iedere eerste woensdagavond van de maand verzameld. Grof huishoudelijk afval kunt u digitaal bij de gemeente aanmelden. Klein chemisch afval wordt viermaal per jaar opgehaald. Bij de inzamelbak in de supermarkt kunt u kleding, batterijen, spaarlampen e.d. kwijt.

Helpt u mee Schiermonnikoog schoon te houden?

Ja, wij willen trouwen... op Schiermonnikoog!

Wilt u trouwen op het kleinste bewoonde Waddeneiland van Nederland? Dat kan! Hier kunt u een onvergetelijke huwelijksdag beleven op een van de breedste stranden van Europa. De sfeervolle trouwlocaties dragen bij aan een unieke, intieme sfeer met volop gelegenheid om de ongerepte schoonheid en rust van het eiland te beleven.

Voordat u gaat trouwen moet u een aantal formele zaken regelen. De gemeente Schiermonnikoog is u hierbij graag van dienst. Via onze website www.schiermonnikoog.nl geven wij u zoveel mogelijk informatie om u voor te bereiden op uw huwelijk.

monnikoog.nl geven wij u zoveel mogelijk informatie om u voor te bereiden op uw huwelijk.

Fairtrade Schiermonnikoog

De landelijke jury van de Fairtrade campagne is lovend over het aantal horecagelegenheden op Schiermonnikoog die Fairtrade producten aanbieden. Ook diverse winkels en verenigingen doen mee zodat we met recht kunnen spreken over 'Fairtrade Schiermonnikoog'.

Honden

Op het eiland is een aantal routes uitgezet waar u uw hond onaangeliend kunt uitlaten. Deze routes zijn met borden aangegeven (roze lijn op de kaart). Op de rest van het eiland moeten honden aan de lijn. Op Schiermonnikoog geldt een opruimplicht. Dit wil zeggen dat de begeleider van de hond verplicht is de uitwerpselen van de hond direct op te ruimen.

Dit geldt voor de gehele bebouwde kom, kinderspeelplaatsen en de paden en wegen buiten de bebouwde kom. Op diverse plekken in het dorp staan Depodogs met gratis opruimzakjes. De gebruikte zakjes gooit u in de afvalbakken, die overal in en buiten het dorp staan.

Iets kwijt of gevonden?

Op de website www.verlorenofgevonden.nl kunt u alle gevonden en verloren voorwerpen raadplegen en een voorwerp registreren als verloren of als gevonden. Ga naar de Publieksbalie van het gemeentehuis voor meer informatie en/of het aanmelden van een gevonden of verloren voorwerp.

Gemeentehuis
Nieuwestreek 5
Postbus 20,
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-535050
www.schiermonnikoog.nl
postbus20@schiermonnikoog.nl
Op werkdagen geopend
van 8:30 tot 12:00 uur.

KERKNIEUWS

Protestantse Gemeente

De Protestantse Gemeente Schiermonnikoog is in 2006 ontstaan uit het samengaan van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk.

De gemeente heeft een eigen predikant, ds. Van Rijswijk. Elke zondagochtend om 10:00 uur kunt u een kerkdienst bijwonen. In het hoogseizoen is er kinderopas en kindernevendienst. En op iedere eerste zondag van de maand is er 'koffiedrinken' na de dienst, een mooie gelegenheid om elkaar te groeten en ontmoeten.

De kerkdiensten worden in de regel gehouden in de Got Tjark en in de maanden juli en augustus in het Cultureel Ontmoetingscentrum Schiermonnikoog (COS) aan de Langestreek,

omdat deze voormalig gereformeerde kerk meer plaatsen biedt. De data en locatie van alle diensten vindt u op de publicatieborden bij de Got Tjark.

Ds. N.J. van Rijswijk
tel. 0519-531269
n.vanrijswijk@knid.nl

De Sint-Egbertskapel

Aan de Badweg op Schiermonnikoog staat het meest noordelijke katholieke kerkje van Nederland: de 'Sint-Egbertskapel'.

Elke zondag is daar om 10:30 uur een Eucharistie-viering of Woord- en Communieviering. Op het publicatiebord voor de kerk vindt u een rooster van diensten en voorgang(st)ers, net als bij de VVV.

De Sint-Egbertskapel werd in 1915 door de Groninger architect A.Th. van Elmpst gebouwd.

In 1922 werd naast de kerk een kinderkoloniehuis gebouwd; een R.K.-Vakantiehuis waar kinderen uit de grote steden 'op verhaal konden komen'. De kruiswegstaties in de kerk herinneren aan deze tijd. U vindt die in vrijwel alle kerken, maar op Schiermonnikoog staan op elke statie kinderen afgebeeld. De moeite waard om te bekijken. Wanneer u de kerk binnenloopt kijk dan ook even omhoog. U ziet dan het fraaie,

houten plafond dat doet denken een de plafonds van menig kerk aan zee, waar de timmerlieden de spanten maakten zoals zij die gewend waren te maken voor de schepen die zij bouwden. Achter de kerk staat de pastorie.

U bent welkom bij de diensten op zondag of om een kaarsje aan te steken bij Maria of om deel te nemen aan de viering.

Sint Egbert-kapel
Badweg 69
www.sintegbertkapel.nl

Klooster Schiermonnikoog

De monniken zullen vanaf 15 januari verhuizen naar hun nieuwe klooster (voormalig herberg Rijsbergen).

Ze gaan eerst een periode proef wonen om te kijken of de plannen die eerder gemaakt zijn ook echt uitvoerbaar zijn. De eerste maanden willen de monniken het huis graag eigen maken en zullen ze dan ook nog geen gasten en bezoekers ontvangen.

De monniken hopen zo gauw als mogelijk weer te beginnen met de vertrouwde diensten in de kapel. In volgende edities van deze krant valt meer te lezen over de openingstijden, diensten en de nieuwe inrichting van het klooster. Op www.kloosterschiermonnikoog.nl is de meest actuele informatie terug te vinden.

HOOG & LAAG WATER

19/12/2018	07:05	HW	107 cm
19/12/2018	13:15	LW	-105 cm
19/12/2018	19:56	HW	95 cm
20/12/2018	01:41	LW	-101 cm
20/12/2018	07:55	HW	115 cm
20/12/2018	14:10	LW	-118 cm
20/12/2018	20:55	HW	107 cm
21/12/2018	02:38	LW	-114 cm
21/12/2018	09:00	HW	123 cm
21/12/2018	15:05	LW	-126 cm
21/12/2018	21:41	HW	118 cm
22/12/2018	03:30	LW	-123 cm
22/12/2018	09:45	HW	126 cm
22/12/2018	15:56	LW	-129 cm
22/12/2018	22:25	HW	125 cm
23/12/2018	04:19	LW	-129 cm
23/12/2018	10:46	HW	126 cm
23/12/2018	16:39	LW	-129 cm
23/12/2018	23:16	HW	129 cm
24/12/2018	05:16	LW	-132 cm
24/12/2018	11:30	HW	123 cm
24/12/2018	17:35	LW	-127 cm
24/12/2018	23:56	HW	132 cm
25/12/2018	06:16	LW	-134 cm
25/12/2018	12:27	HW	117 cm
25/12/2018	18:26	LW	-125 cm
26/12/2018	00:30	HW	134 cm
26/12/2018	06:55	LW	-136 cm
26/12/2018	13:16	HW	111 cm
26/12/2018	19:05	LW	-124 cm
27/12/2018	01:14	HW	134 cm
27/12/2018	07:46	LW	-136 cm
27/12/2018	14:05	HW	105 cm
27/12/2018	19:56	LW	-121 cm
28/12/2018	02:05	HW	133 cm
28/12/2018	08:36	LW	-133 cm
28/12/2018	14:50	HW	99 cm
28/12/2018	20:40	LW	-118 cm
29/12/2018	03:06	HW	129 cm
29/12/2018	09:26	LW	-128 cm
29/12/2018	15:55	HW	92 cm
29/12/2018	21:37	LW	-111 cm
30/12/2018	03:55	HW	123 cm
30/12/2018	10:16	LW	-120 cm
30/12/2018	16:45	HW	87 cm
30/12/2018	22:30	LW	-104 cm
31/12/2018	05:01	HW	116 cm
31/12/2018	11:16	LW	-113 cm
31/12/2018	17:50	HW	85 cm
31/12/2018	23:40	LW	-99 cm

1/01/2019	6:05	HW	111 cm
1/01/2019	12:25	LW	-109 cm
1/01/2019	18:59	HW	86 cm
2/01/2019	0:46	LW	-99 cm
2/01/2019	7:14	HW	108 cm
2/01/2019	13:25	LW	-110 cm
2/01/2019	20:05	HW	94 cm
3/01/2019	1:56	LW	-105 cm
3/01/2019	8:25	HW	108 cm
3/01/2019	14:26	LW	-112 cm
3/01/2019	20:55	HW	102 cm
4/01/2019	2:56	LW	-112 cm
4/01/2019	9:20	HW	109 cm
4/01/2019	15:25	LW	-115 cm
4/01/2019	21:48	HW	110 cm
5/01/2019	3:56	LW	-117 cm
5/01/2019	10:05	HW	107 cm
5/01/2019	16:06	LW	-116 cm
5/01/2019	22:20	HW	117 cm
6/01/2019	4:41	LW	-120 cm
6/01/2019	10:35	HW	104 cm
6/01/2019	16:51	LW	-116 cm
6/01/2019	22:55	HW	122 cm
7/01/2019	5:20	LW	-119 cm
7/01/2019	11:20	HW	101 cm
7/01/2019	17:26	LW	-115 cm
7/01/2019	23:25	HW	125 cm
8/01/2019	5:52	LW	-118 cm
8/01/2019	11:55	HW	97 cm
8/01/2019	17:55	LW	-117 cm
8/01/2019	23:55	HW	125 cm

9/01/2019	6:26	LW	-116 cm
9/01/2019	12:25	HW	93 cm
9/01/2019	18:26	LW	-118 cm
10/01/2019	0:40	HW	124 cm
10/01/2019	7:00	LW	-115 cm
10/01/2019	13:05	HW	89 cm
10/01/2019	18:55	LW	-119 cm
11/01/2019	1:05	HW	120 cm
11/01/2019	7:26	LW	-112 cm
11/01/2019	13:30	HW	85 cm
11/01/2019	19:28	LW	-118 cm
12/01/2019	1:48	HW	116 cm
12/01/2019	8:01	LW	-110 cm
12/01/2019	14:09	HW	81 cm
12/01/2019	20:00	LW	-116 cm
13/01/2019	2:25	HW	112 cm
13/01/2019	8:36	LW	-108 cm
13/01/2019	14:47	HW	78 cm
13/01/2019	20:40	LW	-113 cm
14/01/2019	3:05	HW	108 cm
14/01/2019	9:15	LW	-107 cm
14/01/2019	15:20	HW	76 cm
14/01/2019	21:31	LW	-108 cm
15/01/2019	3:45	HW	104 cm
15/01/2019	10:11	LW	-104 cm

15/01/2019	16:01	HW	74 cm
15/01/2019	22:26	LW	-101 cm
16/01/2019	4:36	HW	100 cm
16/01/2019	11:15	LW	-101 cm
16/01/2019	17:12	HW	75 cm
16/01/2019	23:35	LW	-97 cm
17/01/2019	6:00	HW	99 cm
17/01/2019	12:26	LW	-103 cm
17/01/2019	19:10	HW	84 cm
18/01/2019	0:56	LW	-102 cm
18/01/2019	7:30	HW	104 cm
18/01/2019	13:36	LW	-112 cm
18/01/2019	20:15	HW	98 cm
19/01/2019	2:06	LW	-114 cm
19/01/2019	8:35	HW	112 cm
19/01/2019	14:36	LW	-121 cm
19/01/2019	21:05	HW	112 cm
20/01/2019	3:06	LW	-125 cm
20/01/2019	9:35	HW	117 cm
20/01/2019	15:35	LW	-126 cm
20/01/2019	22:01	HW	123 cm
21/01/2019	4:10	LW	-133 cm
21/01/2019	10:31	HW	119 cm
21/01/2019	16:30	LW	-129 cm
21/01/2019	22:50	HW	130 cm
22/01/2019	5:06	LW	-139 cm
22/01/2019	11:26	HW	117 cm
22/01/2019	17:26	LW	-131 cm
22/01/2019	23:45	HW	134 cm
23/01/2019	6:06	LW	-145 cm
23/01/2019	12:16	HW	114 cm
23/01/2019	18:15	LW	-135 cm
24/01/2019	0:26	HW	137 cm
24/01/2019	6:55	LW	-150 cm
24/01/2019	13:06	HW	110 cm
24/01/2019	19:01	LW	-139 cm
25/01/2019	1:10	HW	139 cm
25/01/2019	7:36	LW	-152 cm
25/01/2019	13:55	HW	106 cm
25/01/2019	19:46	LW	-140 cm
26/01/2019	1:56	HW	137 cm
26/01/2019	8:17	LW	-149 cm
26/01/2019	14:35	HW	100 cm
26/01/2019	20:26	LW	-138 cm
27/01/2019	2:46	HW	131 cm
27/01/2019	9:05	LW	-141 cm
27/01/2019	15:26	HW	93 cm
27/01/2019	21:13	LW	-131 cm

28/01/2019	3:36	HW	121 cm
28/01/2019	9:45	LW	-129 cm
28/01/2019	16:11	HW	86 cm
28/01/2019	21:56	LW	-120 cm
29/01/2019	4:20	HW	109 cm
29/01/2019	10:36	LW	-114 cm
29/01/2019	16:59	HW	79 cm
29/01/2019	22:56	LW	-106 cm
30/01/2019	5:28	HW	96 cm
30/01/2019	11:36	LW	-102 cm
30/01/2019	18:09	HW	77 cm
31/01/2019	0:05	LW	-98 cm
31/01/2019	6:34	HW	89 cm
31/01/2019	12:45	LW	-98 cm
31/01/2019	19:25	HW	83 cm
1/02/2019	1:24	LW	-101 cm
1/02/2019	8:05	HW	89 cm
1/02/2019	13:56	LW	-103 cm
1/02/2019	20:35	HW	94 cm
2/02/2019	2:36	LW	-110 cm
2/02/2019	8:55	HW	93 cm
2/02/2019	14:54	LW	-111 cm
2/02/2019	21:15	HW	105 cm
3/02/2019	3:35	LW	-120 cm
3/02/2019	9:58	HW	95 cm

3/02/2019	15:50	LW	-118 cm
3/02/2019	22:05	HW	113 cm
4/02/2019	4:21	LW	-125 cm
4/02/2019	10:35	HW	95 cm
4/02/2019	16:35	LW	-120 cm
4/02/2019	22:41	HW	118 cm
5/02/2019	5:05	LW	-125 cm
5/02/2019	11:05	HW	94 cm
5/02/2019	17:11	LW	-122 cm
5/02/2019	23:10	HW	121 cm
6/02/2019	5:40	LW	-126 cm
6/02/2019	11:35	HW	94 cm
6/02/2019	17:36	LW	-125 cm
6/02/2019	23:45	HW	123 cm
7/02/2019	6:11	LW	-127 cm
7/02/2019	12:16	HW	94 cm
7/02/2019	18:10	LW	-130 cm
8/02/2019	0:21	HW	124 cm
8/02/2019	6:44	LW	-128 cm
8/02/2019	12:45	HW	94 cm
8/02/2019	18:40	LW	-133 cm
9/02/2019	0:56	HW	122 cm
9/02/2019	7:10	LW	-128 cm
9/02/2019	13:18	HW	92 cm
9/02/2019	19:11	LW	-134 cm
10/02/2019	1:26	HW	119 cm
10/02/2019	7:36	LW	-126 cm
10/02/2019	13:39	HW	89 cm
10/02/2019	19:36	LW	-133 cm
11/02/2019	1:55	HW	115 cm
11/02/2019	8:06	LW	-125 cm
11/02/2019	14:09	HW	86 cm
11/02/2019	20:10	LW	-132 cm
12/02/2019	2:36	HW	109 cm
12/02/2019	8:45	LW	-123 cm
12/02/2019	14:45	HW	83 cm
12/02/2019	20:55	LW	-128 cm
13/02/2019	3:15	HW	103 cm
13/02/2019	9:25	LW	-118 cm
13/02/2019	15:34	HW	80 cm
13/02/2019	21:46	LW	-119 cm
14/02/2019	3:59	HW	95 cm
14/02/2019	10:26	LW	-108 cm
14/02/2019	16:28	HW	77 cm
14/02/2019	22:54	LW	-109 cm
15/02/2019	5:14	HW	89 cm
15/02/2019	11:43	LW	-101 cm
15/02/2019	18:08	HW	79 cm

16/02/2019	0:15	LW	-106 cm
16/02/2019	6:55	HW	91 cm
16/02/2019	13:00	LW	-105 cm
16/02/2019	19:35	HW	92 cm
17/02/2019	1:45	LW	-116 cm
17/02/2019	8:05	HW	99 cm
17/02/2019	14:16	LW	-115 cm
17/02/2019	20:40	HW	108 cm
18/02/2019	2:50	LW	-130 cm
18/02/2019	9:15	HW	107 cm
18/02/2019	15:16	LW	-125 cm
18/02/2019	21:41	HW	121 cm
19/02/2019	3:56	LW	-141 cm
19/02/2019	10:20	HW	112 cm
19/02/2019	16:21	LW	-133 cm
19/02/2019	22:36	HW	129 cm
20/02/2019	5:05	LW	-150 cm
20/02/2019	11:10	HW	113 cm
20/02/2019	17:13	LW	-140 cm
20/02/2019	23:20	HW	135 cm
21/02/2019	5:51	LW	-158 cm
21/02/2019	11:57	HW	112 cm
21/02/2019	18:05	LW	-147 cm
22/02/2019	0:06	HW	138 cm
22/02/2019	6:36	LW	-162 cm

22/02/2019	12:50	HW	111 cm
22/02/2019	18:47	LW	-153 cm
23/02/2019	0:56	HW	138 cm
23/02/2019	7:19	LW	-163 cm
23/02/2019	13:30	HW	108 cm
23/02/2019	19:26	LW	-157 cm
24/02/2019	1:36	HW	134 cm
24/02/2019	7:56	LW	-158 cm
24/02/2019	14:11	HW	102 cm
24/02/2019	20:06	LW	-154 cm
25/02/2019	2:20	HW	125 cm
25/02/2019	8:31	LW	-147 cm
25/02/2019	14:45	HW	95 cm
25/02/2019	20:46	LW	-145 cm
26/02/2019	3:02	HW	111 cm
26/02/2019	9:10	LW	-132 cm
26/02/2019	15:20	HW	

Huur een luxe ingerichte tent op camping Seedune.

**SNEL
BOEKEN
VOL=VOL**

www.ingerichtetenten.nl

Op de camping staan 30 nieuwe boog- en piramidetenten voor u klaar. De grote zonneluifel zorgt voor veel schaduw en extra leefruimte. Een koelkast, een kookcomfort, vaste bedden, en volledige keukeninrichting zorgen voor alle luxe. Verhuur tot maximaal 6 personen per tent.

GLAMPING: Luxe kamperen, alle gemakken, maar toch lekker buiten!

HUISJE "Lente" TE HUUR

Veel privacy en tuin op het zuiden.
www.lente.nl 06-15155902

Looking for unique
spectacular expeditions in
Unesco World Heritage?
Live Life Waddensea?
Our most beautiful place
in the Netherlands?
Come join us!

Jelle Bos

BELEEF LAUWERSOOG

Free parking at Lauwersoog | Call us at +31 (0)519 349133 | follow us at twitter @lauwersoognl
FB Beleef Lauwersoog | www.beleef-lauwersoog.nl